

619
1966

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ქართული

№ 10 ოქტომბერი 1966 წ.

პროლეტარებო აველა ქვეყნისა, შერბოდიშ!

ეკოა

№ 10 (183) ოქტომბერი, 1966 წ.
 გამოცემის XVI წელი.

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალურ-სამხანაურ-უნივერსალური

30 სექტემბერს გაიმართა საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის და მინისტრთა საბჭოს საწევრო სხდომა. რომელიც მიეძღვნა შოთა რუსთაველის დაბადების 600 წლისთავს.

ს უ რ ა თ ე : სხდომათა დარბაზი. ლიტო ტარბან პარაჩხიან

— სტივინგი მომცით, იქონან-
ოფებსი!

...ოცდაექვსი და ერთი“ მართ-
ლად ველდაშველა წიგნია

აქან მე წყადლე!
ნაწვეტ-ნაწვეტად ჩავევმის ეს
საუბარი პლანტაციის ხოლოში, სა-
დაც ახალი წიგნები მოუტანიათ, იქვე
გაურთაოთ და გაბურბულე ვაჭრობა
გამართულა, გამარადველი ვეღარ აუ-
ღის მუშტარს, ირჩვევ წიგნებს, ერ-
თნაეთის არს უზიარებენ (სურა-
თი 1).

პართველი მგზაიები უოველოვის
სახლეონად გამოსულან საწოხოლოს
წინაშე, ისინი მუდამ პირველნი იუ-
ვენ პირველია და მოწინავეთა შო-
რის, წელს კი მათ თავანთ აღბრინ-
დელ გამარჯვებებსაც გადავარბან.

მახარაძის რაიონში წელს ჩაის არ-
ნახული უხვი მოსავალი მოვიდა. აქა-
ურმა მგზაიებმა ჭერ კიდევ ავეის-
ტოში, ჩაის ფოთლის კრევის სეკო-
ნის დამოაგრებად რამდენიმე კვი-
რი ადრე, შეესარულეს სახელმწიფო
გეგმა. ჩაის ვადაშეშავებულ ფაბრი-
კებს მათ 87.800 ტონა „შეწანე ოქ-
რა“ ჩააბარეს.

მახარაძის ჩაის პირველი ფაბრიკა
დღეისა საშუალოდ ას ტონამდე წინდ
დღეისა მუშავებდა. ჩაის ფოთლის
კრევის ვაცხარებულ სეკონში კი,
როცა რაიონის კოლმეურნეობებსა
და საბჭოთა მეურნეობებში ზღვის-
ვით მოხვევდა დუფენი, ფაბრიკა სამ-
ცვლიან მუშაობაზე გადავიდა და
დღე-ღამეში 120-125 ტონა ნედლე-
ულის ვადაშეშავებას აუდიოდა.

შორს არის წახული ჩვენი მგზაი-
ეების სახელი. მათ სანახავად ჩაშო-
დიან არა მარტო საბჭოთა კავშირის
შორეული კალაქებიდან, არამედ სას-
ღვარცაერთული ქვეყნებიდანაც. ჩა-
მოდიან ჩაის სპეციალისტები, მწერ-
ლები, ეურნალისტები; დღეს მგზაიე-
ებთან სტუმრად არიან პოლონეთის
ტელეტურდის ოპერატორები. პო-

10074

საქიანა რხაიკის სსუფჯაი

ლინელებს ჩაი მარტო ღამაზ ეტრე-
ტებში შეხვეული უნახავ; და აი,
ახლა კი შესაძლებლობა ექნებათ ეს
ვეება პლანტაციები თავიანთ ხინეში,
ტელევიკანებზე იხოლონ. ამიტომ მი-
სგვიან ოპერატორები ტატთანა ჩაი-
მეს, სამი კაცი იღებს, ერთი კი ვა-
დაციციები იჭერს რადაცა უბის წი-
გნაში (სურათი 2).

აი, თვითონ ტატანაც, სოფელ
„შრომის“ საუკეთესო მგზაიე (სურა-
თი 3).

ოპერატორები, ვადღებთ შეშდვა,
თავიანთი ახალი კინოარკვევის მოა-
ვარ ვების ესტუმრენ. სტუმრის რო-
გორი დახვედრა იცის ტატთანა, ამა-
ზე აქ დაბეჭდილი სურათი მეტყვე-
ლებს (სურათი 4).

გვიანებებს პოლონელებზე ნა-
ვლებ როდი აინტერესებთ თავიანთი
თვითონ იხოლონ ჩაის პლანტაცია და
აი, ახალგაზრდა ასპირანტს — მან-
ს იოაბო ლენკეს, რომელიც კობულე-
თში ისვენებდა, შემოხვევა მიეცა ეს

საქ. სსრ. კ. მარტო
სახ. სახ. რესპუბ.
გიხლიროთაძე

ვეფხისტყაოსნის კაცობა

1905 წლის დეკემბერში, როცა რუსეთის იმპერიაში რევოლუციის კარცელში ვიხევივება, რევოლუციის მებრძოლებმა შეიტყვეს, რომ გავრის მპლობრდ, სოფელ ალაბაძრის, თავდ ინდ-ღვს მამულში გამართულ საწყობში დიდძალი იარაღი ინახბოდა.

1905 წლის 23 დეკემბერს, გვიან ღამით, ინდ-ღვს მამულს სამი შეიარაღებული კაცი მიადგა. ახლად მოსულებმა უსმებროდ ჩაიგდეს ხელში იარაღი ნავში გადაბიდეს და ვიდრე თავადის შინამოსამსახურებები გონრე მისკლას მოასწრებდნენ, თვალს და ხელს შუა გაუჩინარდნენ ზღვაში.

ღამე თენდებოდა, როცა იარაღით დატვირთული ნავი გუდაუთის მპლობრდ სანაპიროს მიადგა. ზღვა ბოხოჭობდა. აზვირთებული სტეია გამეტებოთ ეტლებოდა ნავს და ნაპირთან მიდგომის საშუალებას არ აძლევდა.

ღრის დეკარგვა აღარ შეიძლებოდა. გრუზაშიანია ახალგაზრდა კაცი სწრადღდ მოეთთობრა ნავში მსხლამ მგებობრებს, თოვლნარევი წვიმით დასველებული ტანსაცმელი შეისწორია და ეინოლეთი ცეე წაჯლი გადამეგა.

სურვილი შეტრულებინა. ახლად გაცნობილა მგებობრებმა — თიხისღვლა მარინა ხარატიშვილმა და დსახეხნებული სახლის ექიმმა მერია ჩხიბიძემ სოფელ მელდებდარში წამოყვანეს. პლანტაციოში რომ მოვიდნენ, ბედზე სწორედ კოლმურნეობის თავმჯდომარეს შოთა ბაბილოძეს გადაეყარნენ (სურათი 8).

ამ სოფელშიეე ნაკლებად როდი უხაიათ ტეუზრის მოხელა. მენაიებს მარტო წინებოთ როდი უყვარო, არამედ სიმდიდა და ცსცხლოვანი ცეკვა-თამაშიც. ვურია ზომკრიმანკულებია და ფერხულის საშოობლია. კოლმურნეობას თავისი თვითმოწყმედი აწახამლი ჰყავს — რა სიმღერა და ცეკვაეც ვინდა — იქვე, პლანტაციოში შეტრულებენ (სურათი 8).

ტექსტი და ფოტოები
დ. კარბიძისა

ეს ახალგაზრდა და კეთილ თრფიანიკი იყო. სიბუნების ბოლშევიკებმა ორგანიზაციამ რუსი მკითხველი, რომ თავად ინსტიტუტში მამულში იარაღი ინახებოდა, გადაწვივდა, რადეო არ უნდა დასწავლობდა, ხელში ჩაიგდო იგი. გეგმის შემუშავება და განხორციელება სერგო ორფიანიკის დავალება.

...სერგომ, როგორც იყო, გააღწია ნაპირამდე.

რამდენიმე ხნს შემდეგ იგი წითელი რაზმის მებრძოლებთან ერთად, სანაპიროზე დაბრუნდა. მებრძოლებმა ნივთები გადმოტყევეთული იარაღი სწრაფად დაინაწილეს და ტყეში შერგეს თავი.

სერგომ და მისმა ორმა ამხანაგმა ნაგში დარჩენილი იარაღი ურეშზე დააწვეს, ნაბადი წაადგარეს და ის იყო სოფლისაგან მიმავალ გზაზე უნდა გასულიყვნენ, რომ მიუღოლდნენ და მათგან მომავალ ქაჯაკებს გადაეცარნენ.

ასე დააპოტირეს პირველად 19 წლის უბავი სერგო ორფიანიკი.

კომუნისტური პარტიის და სამბუთო სახელმწიფოს გამოჩენილი მოღვაწე გრიგოლ (სერგო) კონსტანტინეს ძე ორფიანიკი დაიბადა 1888 წლის 28 ოქტომბერს, შორაანის მაზრის სოფელ დორეშში.

1903 წელს იგი რსდმპ პარტიის წევრი გახდა და მთელი გატაცებით ჩაება რევოლუციურ საქმიანობაში.

აღზარდებისა და თბილისის პარტიულ ორგანიზაციებში არალეგალური მუშაობა, ბაქოში დავალები რევოლუციური მოღვაწეობა, ცვლა დაპოტირება, სამუდამო დიასახალების ადგილად — ციმბირიდან გამოქცევა, ბაქოში დაბრუნება და რევოლუციური საქმიანობის გაგრძელება, ირანში საგანგებოდ ჩასვლა და ადგილობრივი რევოლუციონერებისათვის დახმარების გაწევა, უცხოეთის დავალები რუსეთის მსხვილ სამრეწველო ცენტრებში მოგზაურობა და პარტიის VI კონფერენციის მოწვევას ორგანიზაციისათვის დაუღალავი მუშაობა... ასეთია სერგო ორფიანიკის რევოლუციური მოღვაწეობის სახელოვანი გზა.

აი რას წერდა „პრავდა“ 1939 წლის 19 თებერვალს: „ცენტრალური საკონტროლო კომისიის თავმჯდომარისა და მუშათა და გლეხთა ინსპექციის თავხალბო კომისრის პასუხისმგებლობაზე თანამდებობებზე ორფიანიკი გამორჩინა თავისი არწივისებური სიბავილე, ლომსებური სიამავე, პირდაპირობა და ერთგულება ბოლშევიკების სახელოვანი ტრადიციებისადმი“.

სერგო ორფიანიკის სახელოვანი განმეორად არის დაკავშირებული სოციალისტური გეონიკის ხერხემლს — მძიმე მრეწველობის განვითარების საქმე. სერგო ორფიანიკი ამ პოსტზე მუშაობის დროს ისეთი დიდი პატივისცემა და პოპულარობა მოიპოვა, რომ ხალხი მას სიყვარულით „რკინის კომისარს“ და „მძიმე მრეწველობის მეთაურს“ ეძახდა.

სერგო ორფიანიკიმ ბოლშევიკ-ლინილის შესანიშნავი გზა გაწეო, მთელი თავისი ნიღი და ენერჯია მშრომელი ხალხის სამსახურს შეაღია. აი ამიტომაც არის, რომ ჩვენი ქვეყნის მშრომლები ასეთი სიყვარულით აღნიშნავენ მისი დაბადების 80 წლისთავს.

სერგო
ორფიანიკი

კვლავ ძიება

ჩველს ანერჯენს,
ახალს ქვეთაინს
უფარდებებს გადახორჩინს.
ჩაქურს სცემენ, უნან მკიან,
პარუნდებთან დაბით ვკიან,
პაროლა... შრომა... შროლოდ ლუნანს!
ხალიხი და აღმადრენს!
ადერ, კარგია!
ადერ, შარდია,
დასტრიალებს ირველი ჩარებეს,
ადერ სწრაფი და ჭობარდ-
აწესრიგებს სარწუფე არხებს!
კვლავ ძიება, აღმოჩენს!
სირცხვილია ჩამორჩენს!
და თუ მანავ სივალბაზე,
დაცხველი მტრისგან მახე-
ეგათუ და გადალხებ!

მის უნახავს

ვის უნახავს მუდღარიობა,
რომ მეც სადმე შენახავს?
ყვავილების მწვერვალზე
ცდივით გადაქვლავა?
შუაგზაზე დაიბადე,
ვიღარ ვტყუარცნე ქანადი
ინება ჩემს ლექსს შერჩიბაღდეს
სიცოცხლზე და წავარდი!
რომ ჩემს შემდეგ დააღწერონ
მანკი მოსაგონარი;
გზაგარე მისურგინ მუდღარიობა,
შესენა შესანდობარი!

ფლავაჯი იყმ

როგორც მძვრწვი ხილმანგეს ჩააქვს ცემა
და ვერა ვაშლიან, თუ იგი ქვა არ დაამხვარიბს,
ისე ვერ ხახე ალბებდა ჩემს არხებთან
და სულ იქნება, სანან ვუწერე ნათოდ მზის სხივებს.
დამტოვე, მაგრამ ჩემთან მაინც ხარ განუდრელო,
როგორც მწვერება ამოტროლო ქანდაცებაში;
ისევე შენგან ვარ ახავი და ქვემოტრელო,
შენ მხმხარება სახელო ამღერებაში!
თუქცა ჩემს გულში რტით სინი მანც ქვითინებს...
რადგან სიზმარი მხოლოდ დაწად იმედს მომადენს,
ეს სანატრელო, შენი ყოფნა უღაბარი იყო
და მოვინება იმ უღაბარის ანულორეანებას!

როცა პირველყოფილმა ადამიანმა კუთხის ნატეხი-დან ცხელი გამოკვება მან, რა თქმა უნდა, ჯერ არ იყო, რამ ბარბარულ პირველ ქიმიურ ცდებს და სასურველს უფრო უაღრესად საჭირო შედეგებზე. ეს იყო კაცობრიობის გარეგანზე, მას შემდეგ კიბია, როგორც „პრაქტიკული მეცნიერება“, მშობე-მამად, ტანჯვითა და წაღვებით და მანც ჯიუჯად იდგენდა უნეს ადამიანის უკვლავლად ცხოვრებაში. მიიღო და წლები, სასურველი და თანდათან ნათელი ხდებოდა, რომ კიბის გარეშე შეუძლებელია ცხოვრება; კიბია უფროდ იბურება ახალ და ახალ უფროდებზე, იბრბოდა მრეწველობაში, სოფლის მეურნეობაში, მედიცინაში, მაგრამ რატომღაც მუდამ თვალს აჩივებდა ისეთ ფრიალ მწიფელებთან „წერილობებს“, როგორც იყო ადამიანთა საყოფაცხოვრებო საჭიროებანი. ამ მეცნიერებას თითქმის არ სურდა „საოჯახო კიბიად“ გადაქცეულიყო. და მაშინვე კი, როცა შეიწყალეს კვამლისა და ნავთობისაგან წაცივის მიღება, ადამიანი კვლავინდებურად მამაპურად წესით რეცხავდა სარეცხს, როცა მანქანების ფოლადის ნაწილებს ცვლიდნენ ბეგრად უფრო გამძლე ქიმიური ნავთობით. იკახებოდა კვლავინდებურად სახლითა და ცხელი წყლით წინდოდნენ ფანჯარებს, პირველყოფილი წესით აკახებულდნენ პერანგებსა და სურტებს და გასაფლავდნენ მწერების დევნაში საკითი აშურადებდნენ ბინებს.

და აი, ადამიანი გადაწყვიტა გამოეცინებია კიბია იქას საჭიროებისათვის; მაგრამ ჯერ მანც გაურკვეველი იყო მისი იდეტიანობა და ეს საქმე თავდაპირველად წარღო საწარმოებს მიაღწია. სულ მალე მალაზობში გამოჩნდა რაღაც ხისით სავსე ბოთლები, რაღაც ფხვინოვანი გატენილი მუყაოს კოლოფები, არა მშაფავდელი, შეუხადვნი, მაგრამ ფრიალ საჭირონი. მათთან ერთად უკვე გაიყვანა ხალხში ახალი სახელწოდებები „ნიდე“, „პერსოლი“, „გამა“ და ა. შ.

ახე დაიწყო „საოჯახო კიბია“.

Handwritten signature: R. N. N.

თხილის მალაზობში პირველად რომ გამოიტანეს გასაყვად სხვადასხვა ხარეცი ფხვინოვანი, დესინტირები, გასახმებელი და გასაპირიდებელი-გახათორებელი ხისები, დასახლბებმა ჯერ იცვას თავილი შეხედეს მათ. მაგრამ ცხოვრებამ თავისი გატანა და ახლა უკვე აღარ არის ისეთი იქანი, სადაც კიბიას თავისი მადლიანი დეხი არ ჰქონდეს შედგებოდა. დასახლბებთ თანდათან დაუმეგობრდნენ მას და მიაქედნენ ამ მალაზობს.

მაგრამ ძველი არტელები საქმეს ვეღარ აუდიოდნენ, თანაც პროდუქციას ხშირად უხარისხობა და უფუჭრად უშვებდნენ.

და აი, ამ ერთი წლის წინაი, ამ პატარა არტელების მანაზე შეიქმნა ახალი ქარხანი, რომელსაც საყოფაცხოვრებო კიბის ქარხანა დერქვა. ამიერიდან მას უნდა უზრუნველყო მისახლბების მწარდ მობოხნილება „საოჯახო კიბის“ პროდუქციით. ეს კარგი და დროული საქმე იყო. გაუჭოქებდა პროდუქციის ხარისხი და ეფექტიანობა, ვახარა მას რაოდენობა. მაგრამ მიუხედავად ამისა, იგი უფრო სახელსად იზიდავდა მომხმარებლებს, ვიდრე უცხოეთიდან შემო-

ტანილი გასარეც-გასახმებელი და გასაპირიდებელი-გახათორებელი საშუალებანი.

რამოდ უნდა მომხდარიყო ეს სწორედ ამის გამოსარკვევად ვებტომებო ჩვენ ზემოხსენებულ ქარხანას.

აგვალის შარავნაზე, ერთსაოთხადანი კორპუსებით შემოყავებულ ეროში ისე იყო დაბრკოვლილი ცარიელი ბოთლები, ხისა თუ ლითონის კასრები, რომ პირველად ცოცხარ იყო, შეეცუზნული — დენის ქარხანაში გვეყენა თავი. სულ მალე დირექტორი ვახტანგ ჭეჭუბიძე დავინახე, მან თავის კაბინეტში მაცაქვია.

ვახტანგე ახალგაზრდა კაცია. თავისი საქმის კარგი მცოდნე. სულ რაღღამე იყავი, რაც სათავეში ჩაუდგა ქარხნის სამსახურიან კოლექტივს.

ახლა ეს ქარხანა უფლებს სხვადასხვა დანიშნულების მანქანებს, ლექს „ნიდე“, „პერსოლი“, „გამა“, „ნიოიოსი“ და სხვა სარეც ფხვინოვან, მელანს, შახს, ფხვინოვან, ჰიდროამპურუმო ხისებს და სხვ. სულ იდებოდას სახეობის პროდუქციას, რომლის თითქმის ნახევარი რესპუბლიკის გარეშე გადის. ასე რომ, ეს სახეობა კაცია კეთილდანიშნობრად ემსახურება მილიონობით ადამიანს. მაგრამ ამ წლის წინა რვა თვის გვემა ქარხნის კოლექტივმა 25 ადვანტიკოსების შესრულა, ბოლო თვის ბოლოსთვის ზეგვებით გამოიშვა კიდევ 65 ათასი მანეთის პროდუქცია და სახელწოდებო მისცა 237 ათასი მანეთის მოცემა.

სულ კი წელიწადში 8 მილიონი მანეთის პროდუქციას აძლევს ეს ქარხანა მომხმარებლებს. მისი პროდუქცია ახარბით არ ჩამოუვარდება უცხოურს. პირიქით, სწორედ სწორია კიდევ მას. მომხმარებელი კი მანც უფრო უცხოურს იტანება.

რა არის ამის მიზეზი?

— ჩვენი პროდუქცია ენობეცურა თვალსაზრისით უხარისხობა, — გვეუბნება ვ. ჭეჭუბიძე, ჩვენ, ცოცხარ იყო, გაიკუმბული ვარბობი. ყველაფერი ყველაფერი, მაგრამ ამ ფხვინოვან და ხისებებს არ სურებია უნდა მოეხოხობო!

— საბედნიერებოა, — გულის ტკივილით განაცხობს დირექტორი, — სამწუხაროდ, სწორედ ასევე ფაქტობდნის ის ადამიანებიც, ვისზედაც ბევრი რამ არის დამოკიდებული ამ საქმის მოხაზვარბელებად.

ლაბორანტი ზაირა გაფრინდამილი (მარცხნივ) და ლაბორატორიის უფროსი ლეზა ხუხუნაშვილი ამოჭებენ ახალ ქიმიურ შენაერთს.

მან კარადიდან გადმოიღო პატარა ბოთლი, სწორედ ისეთი, აფთიაქებში წამლებს რომ ასამაენ ხოლმე, ბოთლზე მიწებებული აუ უფროდ დაბეჭდილი წარწერა. შეზღვევ მის გვერდით პოლიეთილენისგან გაკეთებულ მტკაღ ლამაზი და სახარად მოხერხებული ხთილი-სუღერისატარი დაღა.

— ირვე პურტელში ერთი და იგვე დინშენლებისა და ხარისხის მინის საწმენდი სოხე, — აგვისნა მან, — მაგრამ ამა უხედე რამხლა განსჯა-გება მათ შორის. გარდა იმისა, რომ ჩვენი გამოუგებლი ასე უღიმღამოდ და უხედიოდ გამოიურება, მისი გამოყენება უფრო მოუხერხებელია. სისხთი ხამას აჩვენებს ასევე და ისე წმენდ მინას, მაშინ, როცა ეს თვალწარმტა-ცი გვიჩვენებდა პურტელის ესტეტიკურ სიამოვნებასაც განიებებს და ხევედ უფრო მარვედუც გამოიყენება. საქმარისთა თვითონ ბოთლს მოუერთო ხელში და სოხე თავისთი მიესხურება მინას, აი, რატომ ეტანება მას მყიდველი — სე-ლა-მარისა და მოხერხებულობისათვის.

რავა გვეტომოდა. ჩვენ გადავიდეთ ირვე ბოთლის სურათი და ავეე ვე-ტეადო, რომ მკითხველებისათვისაც ადვილად მისახვედრი იყოს ქარხნის დირე-ქტორის ზეშაილი.

— ენაში დაგროვილი ბოთლები და კოლოფები სწორედ ამის შედე-გია, — განარჩო ვ. ვეფხოძემ, — სხვა გვა რომ არა გვაქვს, თვითონ ვეადუ-ღობით ბოთლებს, სადაც მოგვხვდება, თუნუქის კოლოფებსაც თვითონ ვაკე-თებთ. მართალია, ახლახანს დავდეთი აგრეგატო პოლიეთილენის ტარის დასამ-ზადებლად, მაგრამ ეს მხოლოდ ჩვენი პარადექსის ნაწილს თუ ეყვარა; თუმცა თუნუქის კოლოფებს რომ პოლიეთილენის სახურავებს გავუკეთებო, ესეც წინ წაწული სავეე იქნება. ისე თუ ძალიან განვიდეთ პოლიეთილენის ნაქლებობას, თურმე ქარხნის პოლიეთილენი ქერქერობით უფრო ძვირი უქდება, ვიდრე

ჩამოსმული
ნინა პირავეა.

ქიმიკ და ექსპერიმენტი

მინის ტარი. მაგრამ ხომ შეიძლება აქც გამოსავლს ბოვან? აი, მგალოთად, რა-ტომ არ შეუძლიათ მეზობლად მდებარე დინისა და კონიაქის ქარხნებს საცო-ბებისათვის საჭირო პოლიეთილენის ნარჩენები დაუთმონ საყოფაცხოვრებო ქიმიის ქარხანას? გარდა ამისა, ვინა ისევე არ შეიძლება პოლიეთილენის პურ-ტელის უკან შესვდნა მოსახლეობისაგან, როგორც შესვიდან ხოლმე ცა-რიელ ბოთლებს? ეს ხომ საჭარბოზლად დახდა დასწევს მის ფასს?

ამას გარდა, აქ დიდ მნიშვნელობას ინიჭებს სტეტიკული ეტიკეტების და-შვადებას, პარადექსის გაფორმებას.

საქართველოს ქიმიური სამმართველოები ხელუც არ აქცივენ ამას ყურად-ღებს. მათი წარღობი გეგმები ეტიკეტებისათვის საჭირო თანხებს ხელუც არ ითვალისწინებენ.

თბილისის სამხატვრო-საეკონტრუქტორი ბიურომ ახალი ეტიკეტების მშენი-ერი ნიმუშები შექმნა საყოფაცხოვრებო ქიმიის ქარხნის ნაწარმისათვის. მაგ-რამ ეს ნიმუშები ნიუშებად რჩებიან: არა ავეო საჭირო ქაღალდი და არც კო-ლოფების დასამზადებელი მუყაო. რომ ჰქონდეთ კიდევაც, სტამბები უარს აც-ხადებენ მუყაოზე დერებისა და ტექსტების დაბეჭდავას, ტექნიკურად ეს შეუ-

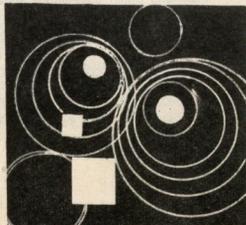
ძლებელიაო. ამიტომ ქარხანა იძულებულია ცვლიდ ქველი, შეტისმტად უხარის-ხოდ ნახუდი და უფემინოდ შექმნილი ეტიკეტები იშვაროს. ამ ეტიკეტებსაც დიდი ტანჯა-წყალებით ბეჭდვენ იქ, სადაც მოახერხებენ — ბეჭდვითი სტე-ციის კომბინატიდან დაწველები, საჭმარევეფორმების სტამბით გათავებულ.

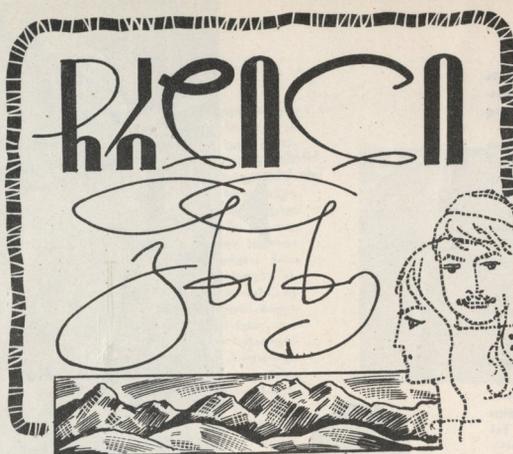
და ბოლოს კიდევ ერთი საკითხი — რეკლამას. საქონელს რეკლამა სჭირ-დება. ეს აქნისომა ვაჭრობისათვის. რეკლამას ხომ შეეცნებოთ მნიშვნელო-ზაც აქვს — ხშირად მომხმარებელმა არც იცის რა პარადექსის უშვებს ქარ-ხანა და რამდნად ხელსაყრელია მისი ხმარება ყოველდღიურ ცხოვრებაში. მოსახლეობამ უნდა იცოდეს, რომ ქარხანა უკვე უშვებს ახალ პარადექსის — მინის საწმენდ სოხეს „ნიტრონოლს“, თირიერულის გამამაზებელ ენულსის, ლექვის ამომყვან „ქლოროსს“, „ნივოტეზე“ უფრო ეფექტიან სარეც ფხენილბას „ოლიასს“ და „მოსკოვს“ და მრავალ სხვა სიახლეს. ყოველივე ამას განმარტება სჭირდება: პრესა, კინო, რადიო და ტელევიზია ასეთი რეკლ-მარების საუცხოო საშუალებაა — და ქარხანა თვითონ უნდა იყოს ამით დაინ-ტერესებული.

ალ. ჩანჩინიძე

შეკენების წუთები.

ქონსაგინი ლიტერატორთა

არჩილი. მამ არ ჩამოვიდე?
ნილი. მე რა უფლება მაქვს თბილისში ჩამოსვლა დაევიშალოთ!

არჩილი. შენ ყველაფერს უფლება გაქვს, ნილი!
ნილი. ნუ მაწითლებთ!

არჩილი. კარგი, გაჩუმდები... წავიდეთ, ნავით გავისიერი-ნოთ!

ნილი. არ მიყვარს ნავი. მეშინია. ერთხელ აღაზანზე გადა-გებრუნდა!

არჩილი. ჩემთან ნურაფრის გეშინია!
წამოდგენ. კიბე ჩაირბინეს და ნავების საღვთომს მიაშურეს. დააძლდა, ქუჩებში სინათლე ანთო. რაინს უიშვართან ნილი სწრაფად დამეშვიდობა არჩილს, მერე შაქრის ჩემოდანი ჩამოართვა, მაყვლა მომიკითხო, ჩაულაბაჯა და ეხიში შევიდა. აქ არის სენინარზე ჩამოსული მასწავლებლების საერთო საცხოვრებელი.

მართო რომ დარჩა, მხოლოდ ახლა შეეტყო მოუსვენრობა. იქნებ გრილება, რომ დაიგინა და საერთო საცხოვრებელში ხალხი შეაწუხოს! ან იქნებ სხვა რამ საგინებელი გაუჩინა დღევანდელმა დღემ?! ვინ იცის...

არჩილი კი, რა თქმა უნდა, კარგ ხასიათზეა. მანქანაში ჩაჯდა თუ არა, ყელსაგვევი მოიხსნა, გული გაიღო, მერე შაქრის მიუბრუნდა, წერილი მომეცითო.

შაქრიმ ჩემად ამოიხიზა და უბნად მეცხვარეების წერილი ამოიღო.

— ეს რომ გამოვინ, ბატონო არჩილ, რაიონში აღარ მაცხოვრებენს!

— ცოტა წელა წაღი! — უთხრა არჩილმა და კონვერტს თავი მოახია.

მანქანა ბარათაშვილის აღმართს შეუღდა. არჩილი წერილს კითხულობს:

„გარდამავალი სამოვრები ყველა გადავიცინეს... მოიდად გამო-ბრუნებულ ცხვარ-ბატკანს გულქურდობა... ბერი ვეღავეთ და გეჩინებულ ჩვენი რაიონის მთავარ აგრონომს არჩილ ყანჩაშვილს. ვერაფერი შევასმინე“. სამოვრების საკითხი რაიკომთან შეთანხმებული არისო!

არჩილი. ხედავ, შაქრო, ხელს როგორ მიშლიან! მე შვილი რაინის ბელ მაწუხებს! ესენი კი თავიანთ სიროტებში შემტვრულან და ცხვარ-ბატკნის გარდა, ვერაფერს ხედავენ!

შაქრო. დიდი გაბედვა კი უნდა ამ საქმეს, ბატონო არჩილი!
არჩილი. რა გქნა ჩემო შაქრო! ან ყველაფერი, ან არაფერი — ეს არის ცხოვრებაში ჩემი რეალური და სახარება (წერილი ნა-საშუალოდ აქია და ქაის გატანა).

მანქანა მიჭირს კახეთის ვახუშტი.
არჩილ ყანჩაშვილმა პირიბა შეასრულა, თბილისში მისი ყოველი ჩამოსვლა ნინოს დღისასწავლად გადაეცა. დიდი ქალაქის ორიმეტრიალში ჩაყარული ქალი ხარბად მოედო თეატრებს, ფილოზოფიის კონცერტებს, რედაქციის სახანძებს. — მერე ვახუშტი უნივერსიტეტის რესტორანში ან თბილისის ზღვაზე. ქალს ხიბლავს და აოცებს არჩილის ვულუბებობა, უხვარო პატარის-ცემბა...
მონინახუნს მცხეთა, ჭვარის მონასტერი, მეტალურგების ქალაქი რუსთავი...

რესტორანი მოაწმინდავს.
ხალხით გავდილი ვერანდაზე ნილი და არჩილი თავისუფალ მაგიდას ეძებენ. ნინოს ახალ იტერე შევიცილი კაბა აცვია. თმაც კიბედა დაუცურცნია, ხელში ღამის ჩანთა უჭირავს. მას ახლა ვერაფრით ვერ გამოარჩევ მოდის ახელო ქალღმერთში, მხოლოდ ეგ არის — მაღლა ქუსლებზე სიარულს ვერ შეეჩია, კოჭები სტიკვა, წელს კიბეზე ფეხი კიბად გადადებურდა. საღდაც კუთხეში მუდრო მაგიდა აბოუნეს. არჩილმა ოფიცინტანს გასამხა, ნინომ კი მაღლულა მამიები გაიხადა, შევებით ამოიხუნდა.

ნილი. ის ქალი ვინ იყო, არჩილი?
არჩილი. რომელი? ახლა რომ მომესალმა?
ნილი. კარგად იცი, რომელზეც გეკითხები!
არჩილი. ა-ა! ისა? კიბეზე რომ შემაბეჭდო? ჩემი ძველი ნაც-ნობია, სამინისტროში ერთად ვმუშაობდით.
ნილი. ნაცნობი? რატომ არ გამაცანი?
არჩილი. რა ვიცი, ერთი ქარავნებუა ქალაია. შემეშინდა, არ ავეკიდოს-მეთქი!

ნილი. ძალიან კი გიყუყუნებდა თვალებს...
არჩილს მასუბი აღარ დასცალდა. მაგიდასთან სიცილ-ხორხო-ციით მივარდა ერთი ნახამი კაცი და არჩილს გადაეხვიო:
— აა, არჩილს ვახლავარ! ცერბას ნახშირი, რომ თბილისში დაგინახა!

არჩილი. გამაჩრება, გუარამ! მეც ძალიან გამიხარდა შენი დანახვა! ვაიციან, ჩემი საცოლუ...

გურამი. ო-ო, მაღლობა დმერბის, რომ ქუაზე მოსულხარ! მაყრებში არ გამოძობი, ბოლო დღეს კი ჩემი სტუმრები უნდა იყოს! შეუკეთებ რამე?

არჩილი. ვერ არაფერი.
გურამი. მამ მე მაყალდა. აქაური მზარეული ჩვენებური კაცია, ვნახავ, სჩვენო რა აქვს! (წავადა).
ნილი. რა საჭიროა, არჩილ, ასეთი ხუმრობა?!
— ხუმრობა? მომეცი ხელი! ამას მაინც დაუჯერე, თუ ჩემი

* გაგრძელება. იხ. ჟურნ. „ღარიკა“ № 5-9.

სიტყვა არა გწამს. — გულსწრაფად წამოიხდა არჩილმა და სანამ ნინო გონს მოიღვლიდა, თითხე ნიშნობის ბეჭდი გაუყვია.

ნინო აიღწეა. საღებავ გულის სირენიმი იგი ელდა, შენატორდა ამ წუთს, მაგრამ ამა რას იფიქრებდა, ეს თუ ასე მაღუ და ასე უბრალოდ მოხდებოდა.

შინში და სინარული, — ორივე ერთად ჩასახლებულა ქალის თვალებში.

არჩილს მკრთალად გაუღიმა და მორცხვად უთხრა:

— მე აღიარებ მტკიცებით, არჩილ! უჩემოდ გადაწყვიტე ყველაფერი.

ბეჭედი წაიძრა.

არჩილი. რას შვრები, ნინო?

ნინო. (ღრუბლებში) ნიშნობის ბეჭდს ამ თითხე ატარებენ (ბეჭდი პირველია ხელს უსაყვია თითხე ვაყვია).

არჩილი. შე კი გული გადამიტოვდა...

გურამი სამსრუტელოდან ქაშაფილი დაბრუნდა. ჩიტის რძეს არ დაგავლევდი, სიტყვა მან და მაგიღის მიუჭდა.

— ხალ წითელ ხიდზე სათევზაოდ მივდივარ. წამოდ, არჩილ, ჩვენები ყველაზე იწებებიან.

არჩილი. არა მცალა, გურამ, ამაღად რაიონში უნდა წავიკვდი.

გურამი. თუ მძაზ, გამავებინე, რა დაჯარვებ იმ შირაქში ხალხი თვის იცავს, რომ სამეწარმე თბილისში მოეწყო, შენ კი მიმისტრის რეფერენტი იყავი რა ეშვამკა წვაიყვანა იმ ჭურე-წურეში?

ნინო. (წინაშე) ჭურეწურეში?

გურამი. სწორედ ჭურეწურეში აბა, შეხედეთ... აქედან აქედან შეხედეთ (სამხედრო მოაგრეთაზ მივიდნენ, სასარკოლ გაიჩრდილნენ და ღღებულს გაღაბდეს).

გურამი. ამას კაცა მიატოვებ?

ნინო. თბილისი ძალიან ლამაზია, მაგრამ მე ჩემი პატარა სკოლა და ბავშვები ისე მიყვარს... არ გავცელო სხვა ქვეყნის სამართლებელს!

არჩილი. ყოჩაღ, ნინო! მეც ასე ვფიქრობ! აგრინობი მინდორში უნდა იყოს. ვენახში, ყანაში... აგრინობი კაბინეტში რა უნდა, ჩემო გურამ!

გურამი. შენ ცოტა რომანტიკოსი ხარ, არჩილ ბატონო!

არჩილი. რა გწამს, გურამ, იქ უფრო საჭიროა შერ. გულში კი გაიფიქრა: „მე უფრო შერს ვიხვლები, ვიდრე შენ გგონია, ჩემი გურამი რომანტიკოსი რეფერენტი გულზე ოქრის ვარკვევით“ აი ისეთი, აფერ შენს გვერდით მკერდზე რომ უჩრყნაფს ვარკვევით! გვ ვარკვევდა, ჩემო კარგი, ყველა კარს აუღს. თბილისში, მოსკოვში სადღედა რეფერენტი სასკოლო, ღღებინაში, ზოთა წყლებში ერთ სკამს ვერ მომიტოვებ, სასრცხვად გაგაბრილო!“

გურამი. არ ვიცი, არ ვიცი! ღმერთმა ხელი მოგიპაროს! თქმე (ნინოს გადახალს) ასეთი ღამანი ქალისათვის რაიონში კი არა, კოტორშიც წავაი!

ნინო. თქვენ ისეთი ქაინათურები გციოდნიათ, ვის არ მოხიბლავთ, ბატონო გურამ!

ოფიციატმა საყვ ზონჩა მოიტანა და მაგიღის გაწოხას შეუძღვა.

გვიანი ღამეა. არჩილის ავტობიბობა ვიწრო ქუჩაში შეუხვია და სადარბაზო კარებთან გაჩერდა. მანქანიდან გახეთქილი, მივირლო გურამი გადმოვიდა, არჩილი და ნინო ერთხელ კიდევ გადავიცხნა, მერე რაივე წაბრძოლდნენ, ხელი ჩაიჭინა და სახლი-საკენ წაბანდლდა.

არჩილმა მანქანა მოაბრუნა.

ნინო. საით არჩილ, დაგაწყენდა ჩემი ქუჩა?!

არჩილი. ცოტა გავისიყრით.

ნინო. დამაბედინებდა. შეკარე არ შემიშვებ.

არჩილი. ცოტა უნდა გამოვხვდნობ, ნინო, თორემ მართლ რომ დაღერებდი, მეშინია, ვახუზე არ დამაქძინოს.

ნინო. ერთი პირბაბა უნდა მომეცე, არჩილ!

არჩილი. ათასი!

ნინო. მართლ გუებუნები!

არჩილი. მიიხარო, გეხარება!

ნინო. რაღაც შეკრიბო არ გახლავს, ღღინის ნუ დაღვ! მეც მშემილოვო! რად გინდა შინის ანკალო მქინდნა!

არჩილი. ძალიან გვიყვარა, ნინო?

ნინო. სულყოლ, მამ აქ რა მინდა!

ნინო. რა ბედნობა ვარ, არჩილ! დაფუქვავ თვალებს და გახელო მეშინია! რად უშე ყველაფერი ჩემსძარი იყოს...

მანქანა შეზღინდა დაღვლეხია და სიღვრე ნაპურაღში შევარდა, ყანის პირას დაღვრულ თაივის მოეგრა და გაჩერდა.

მანქანიდან ხმაძალილო ლაბარავი მოისმა. უეცრად კარი გაიღო და კაბინიდან ნინო გადმოხვდა.

— არ მომეკარო... გვემდარები, ხელი არ მომიკლო! — შესახა მანქანიდან მგვლივით გამოვარდნო კაცს და გაქცევა დაიწყო.

არჩილმა მიუსწრა, მკლავები მოხვია.

ნინო. არ მოვიდა, ნინო, ნუთუ არ გაყვარდა?

ნინო. არ მიყვარხარ. ახლა არ მიყვარხარ! შენ ახლა მივარალო ხარ და არ იცი, რას აკეთებ! ხელი გამოვიღე ხელი გამოფხობლები და შეგრცხვებ!

არჩილი. ნუ გეშინია, ნინო, შენ ჩემი ხარ-სამუდარო... შენ ჩემი ლამაზი ცოლი ხარ, ჩემი...

— გამომვი, არჩილ! ვიყვარებ, მაღაღად დაფუქვავ ანკარაღსაღ აფერ... მანქანები მოღად, ორივე თაგი მოგვევრება! — წივის, ემდარება ნინო, მაგრამ მისი ალბოდებულო ტუჩები, ნებაწართმეული სხეული არჩილს ეუბნებდა, რომ ნინო არ იყვირებს, არ იყვირებს...

ქალი ხელში აიტაცა და მანქანისკენ წვაიყვანა.

პირველმა სიყვარულმა დარდი და შინი არ იცი. ეს არის მისი ბედნიერება, და შეიძლება, მისი უხედღურება.

ზახულო ისე მიწურა, ნინოს სიფული არც მომკვნებია. დაიკარგა წარსული, აღარ იყო მომავალი — დარჩა მხოლოდ დღე-ღანდელი დღე, დღედამეგელ-გაუთენებელი, პირამდე ავსებული პირველი გატაცების თავდავწყებით, თავბრუანდაზვევი ფიცი, ალურსით, არჩილის ლოდინით...

იმ საღამოს ნინოს შვილი ქუჩაზე საღამო ხანს დაბრუნდნენ. ნინო ეტონში შეიბინა, მალე უჩემოდ გამოვარდა, ავტობუსამდე გააცილებით, უთხრა-არჩილს.

უეცრად ქაბა თაგი ცუდად იგრინო. სკამთან მისცლა ძლივის მოასწრო, უღინოდ დაეშვა და გაიხუსა.

არჩილი. რა მოვიგინა ნინო!

ნინო. თავბრუ მესმის... სული მეხუტება!

არჩილი. ცუდად გაბლებ, მამ რა იქნება! პატარა გოგოსეით დარბიხარ წინადა-უღმაღად ატყავა რამე?

ნინოს პირზე მკრთალმა ღღინაზა გაღაბრა, წამოდებდა დააპირა, ისევე რადი დაესხა და თაგი ჩაპყრო...

ნინო. ცხვირისაბოცი დაღმეცე...

არჩილი. შენ მშინი მართლა ავად ხარ! წუხელ გაცივდი იმ წუწინში! (რწანთან მიიბრახა, ცხვირისაბოცი დააწვეწვა, ნინოს ოღლიანი შუბლა გაუწმინდა.)

ნინომ ხელზე აკოცა. მოეფერა... მერე თაგი ასწრა და თვალებში შეხვდა. სათქმელი მიივც ვერ უთხრა, დამორცხვა, მხოლოდ ეს წაიწურაღდა:

— არაფერია, არჩილ, ახლა კარგად ვარ!

არჩილი. კარგად კი არა, მთლად კანკალში! შედი ოთახში, დაწვე, მე ახლავე ექმს გამოვუძახებ!

ნინო. ექმთანა უშვე ვიყვირე!

არჩილი. მერე რა გითხრა! წვიმანი თაგში მოვლი ირბინეო? ნინო. (მორცხვად ღღინაში) სიარული ძალიან მოვლიდებო...

არჩილი. კარგი, ნინო, მე ვუწუხავარ, შენ კი რაღაცა სუმბოში!

ნინო. ნუთუ ვერ მიხვდი, არჩილ! (ვღღუზე მოეკა) მე... იცი... ჩვენ შეილო გვეყოლებოდა...

— შვილო?!

არჩილი თავბრუნული დაჩერდა მის მკლავში განაბულ ქალს. მერე ნინო ერთხელ დასიცილა და ქალს ეუბნებდა:

— ექიმმა გითხრა?

ნინო. (თაგი ღღინაში) გიხარია, ჩემო საყვარელო?

არჩილი. მე... რა თქმა უნდა! მხოლოდ იცი, ნინო, ჭერ უნდა დაღვრებო! შენ ისე მოულოდნელად მიიხარე ეს ამბავი.

ნინო. არა, მიმასუხები გიხარია თუ არა?

არჩილი. იწებე ექიმი შეცდა! (კიდევ უწლავა რაღაცა ეუბნა, მაგრამ ქალის დაზნობისათვის თვალები მინ დაიხანა, სიტყვა უშავდა შეაბრუნა, რამ შეგაშინა, გოგო! შეილო ვის არ გაუხარებდა!)

ნინო. დამამშვედი, არჩილ, გული დაღმეწყნარე... მთელი კვირა მკუბავდე აღარა ვარ! ჩქარა ხელი მოვაწყნარე, თორემ მე ასე სიფულში ვერ დაგებრუნებდი!

არჩილი. ყველაფერი კარგად იქნება, ჩემო ოქო! შხაბას ჩამავა და მაშინ მოვილაპარაკებო... ახლა გავილო, მაგეინაღება! სასწრაფოდ დაემშვიდობა და ხელთან ათიხდა. გამოსათხოვარი კოცნა კი დააფუქვდა.

წვალი ისევე წარაფად, უქანითუხვდავად, როგორც არა ერთხელ წასული ამ გზიდან, ეს იყო რაღაც საშინელი გვერდობა, თითქოს საყვარელ ადამიანს კი არა, ვიღაც დაღმეძივლი იყავებოდა და სული მისდის, სანამ გავცელებო. ამას წინათ უსაყვედურა,

ერთხელ მაინც მოზარუნდი, ბიჭო, ხელს დამიჭინე, ერთი სიტყვა მომამბო.

მერე ამასაც შეჩვიე, არავინ აღარ ეუბნებოდა ამ რაღაც დამამკობსელი გამოთხოვის გამო...

მხოლოდ ახლა, ამ წუთში კაცის ენა ვერ იტყვის, თუ როგორ უნდად ნინოს, რომ არჩილი დაბრუნებულიყო, ცოტა ხანს მოათავსოთ შეჩვიებულიყო და ერთი სიტყვა კიდევ შეესაუბრა. ერთი სიტყვა, მისი პირველი დარბის, პირველი შიშის შესასმულტებლად.

ერთიორი წუთი ნინო შუა გუზში გახვევებული იდგა და არჩილის ფეხის ხმას ყურს უდგებდა. იგი არ დაბრუნდა.

საერთო საცხოვრებელში დიდი ფესვდუსია. სემინარი ღამთავრად, გახარებულ ქალებში წასვლილად ვიხსენებ.

— არ მიბრახე, ნინო? — დაუძახა ერთმა ფანჯარასთან ატუხულ ნინოს.

— არა.
— არჩილ უცდი? რა ბედნიერი ხარ, ვგოგო! როგორ მომწონს შენი საქმრო, რომ იცოდეს ახლა უნდა გამოვიტყვდ, ნინო, ჩვენი ოთახის გოგონები ყველანი არჩილს უპირაყვინდნ თვალზე, მარა ჩვენიც, ახა, ერთხელაც არ გამოვიხდეს. მასწავლე, ნინო, ასეთი რა ჯალი გაუკეთე, იქნებ მეც გამოვიხა კალთაზე ჩემი ვალერა! ახა, კარგად აკვირე.

ნინო გახუმრებული, თუქცა ეტეობა, ეს ტლიყინი და მატრახაზობა მას რაღაც შეგებას ატყვს.

ყველანი წვილ-წამოვიდნენ. ნინო ტახტზე ჩამოვდა, წინეი გაშალა, მაგრამ კითხვას გული ვერ დაუღო. გარდად მანქანის ხმას რომ გაიგონებ, ფანჯარას მივარდებოდა, ქუჩაში ვახიხდეს და ისევ წყლოწვეფელები დაშვება ტახტზე. აგერ შუადღეც მოვიდა. არჩილი კი არსად სჩანს. ნინოს ხელში დამუხლებელ ქაღალცი, კედლის საათს მიჩერებია. ოთახში დამლაგებებმა დაუძახა შემოიხედ, ნინო წარბადა, ჩემოდანს ხელი მოჰკიდა, ოთახიდან ისე გავიდა, თითქოს სასკალოზე მიდიოდა.

დამლაგებელი ქალი სადარბაზო შესასვლელში კიბეს რეცხავს. — ვის ეძებ, შვილი? — ეკითხება იგი კართან მომდგარი ზურია კობაძის.

ზურია ა. აქ ერთი ჩვენებური მასწავლებელი ქალი იყო ჩამოსული, ნინო ჩამოვიდა!

ქალი ი. წვიდა, შვილი, ყველანი წვიდინენ. ნინო დილიდანვე გელოდა...

ზურია ა. მელოდა!
ქალი ი. ჰო, სოფლიდან ჩემი ნაცნობი უნდა ჩამოვიდეს!
ზურია ა. დიდი ხანია წვიდა?

ქალი ი. ერთი ფეხი გაგასწრო. ძალიან სწუხდა, რატომ დიდვიანაო.

ზურია კობაძეს ელდა ეცა, ნინოს ხელზე ნიშნობის ბეჭედი რომ დანახა. თვალები დაეჭურტა, ხომ არ შეჩვენებდა. ეს მოხდა ობოლისი ავტოვიგზაზე, ბილითის საღაროსთან, სადაც ზურია მხოლოდ სოფელში მიმავალ ნინოს მიუქსოდა. გულმოკლეობა ქალმა ბილეთი შეიძინა და წიფლის წყაროს ავტობუსს მიაშურა, რომ ანახდალ ვიღაცამ მკლავზე ხელი მოჰკიდა. ქალი შემობრუნდა. არა, გული ტყუილად აუფრიალდა... ეს ზურია კობაძე იყო.

— გამარჯობა, ნინო! — გახარებულ მივარდა ქალს ნარიანელი თაყობიანი... ის ბეჭედიც მაშინ დანახა. იმ წუთშივე ჩაქპა, ჩაითვრელდა ვეკაცო.

ნინო ე. აქ საიდან ვარჩილ, ზურია?
ზურია ა. ჩამოველ, რომ დახვდნივარდა მოვილოცო!

ნინო ა. ას მძილოცავი! (ძლიასდღე ვაღიანა და ბეჭდის ხელი აჩვენა) ეს ამ დილით მაყვალს ეუყიდე, მერე ვიფიქრე, არ დამეკარგა-მეთქი და თითზე ვაგვიეთუ! ამ დღეებში ხელი უნდა მოაყარონ!

რატომ დაუშალა სიმარტოე?
ზურია დახოვა? არა მგონია.

არჩილის მოუსვლელობამ რაღაც შვითი და ფორიაჟი შეიტანა ქალის გულში და ის, რაც გუშინ და გუშინწინ დიდხელ ბედნიერებად მიიხსნა, ახლა თითქოს სირცხვილად გადაეცა.

ზურია ა. (ფაღვლი გაუბრუნდა) მართლა? მე კი შეგვარაში გადავარდნას ვაპირებდი... კიდევ კარგი, აქ მოვისწიარა! ქალმა მითხრა, დიდხანს გელოდაო...

ნინო ე. ველოდიო? (არა) ჰო, ველოდი... რა თქმა უნდა, გელოდი.

ზურია ა. როგორ მინდოდა შენი ნახვა! მომეკი ბოლოთ, დაეაბრუნებ! ღამის მატარებელს წაჰყავი...

ნინო ა. არა, ზურია! ხვალ სწავლა იწყება. აღჩიანდა უნდა ჩავიდე. ცოტას დავისვენებ, მოგვამადობა...

ზურია ა. რა გუფორა ჩემი ბეჭდს ძილზე ვიპოვიე და...
ნინო ე. (შეწვევინა. ზოლი უსახარო მას უზიანო ტყუილს ყენას) ასე მნელოა ჩემი პონენა სოფელში აღარ ჩამოხვალ?

ზურია ა. ჰო, ნინო, სულ დამავიწყდა, ის წავიდა ხომ ჩააბარე?

ნინო ე. იმ დღეებზე.
— ქალსოფელი, დარბარანდით, მივლავარჩილ! დამიხსნე ატრბუსის მოვფირო.

ნინო ე. ახლაც, ახლავე...
ზურია ა. იცი, ნინო, დღეადგემა მამ მომწერა? ნინო მასწავლებელი ძლიან მომეწონია!

— მართლა? — წამოიხანა ნინომ, მაგრამ ამ წამობახილში სინარლის ნეტაბოლი არ იყო.

ეს არც ზურიას გამოეპარა.
ეს ურია ა. შენ რაღაც გუნებაზე არა ხარ, ნინო რა მოვიცილა? სოფლიდან ხომ კარგი ამბავია!

ნინო ე. მაგალითი. ყველანი კარგად არიან. მე გუშინ ცოტა ვაგვიციდი და თავი მტყვი. გზაზე ვაგვიხილს... (მანქანის ხიდა).

ზურია ა. იცი, იმ წირობში კიდევ რა ეწერა? „მე არ ვიცი როგორი დღეაღმობი ვიქნები, მაგრამ რაბოლო რომ ქვეყნის უკეთესი შეუოლებ, ამას ლაპარაკი არ უნდა!“

ავტობუსს დარბარა. ხილდასკენ გაუფიხა და ზურიაც თვალს მიეფარა.

როგორც კი ზურია თვალს მიეფარა, ნინომ თავი ვერ შევიცა, ტრეული ლაპ-ლუბი წამოუვიცდა.

• • •

სოფლის მოვლანზე პატარა ბიჭები ბურთს თამაშობდნენ. რეზინის დარბეტლებს ბურთმა დრინს გარდა, ყველფერი იცის. ხანს ციმივით მიწაზე დაეცემა, ხან კიდევ სადალაქოს სახურავზე ვარდება. გამწვარებული ბიჭები ქვეყნიდან ცსკრიბს ქვეს, ჯიხს, პატარა სანდორის ქულს, ყველაზე ხილდასკენ, რაც ხელში მივხვებოთ. სანდორეც არიოლებს, სახურავს ე ბრავაბოვი გუდის. გამოვიარდება დღეაღმობი. ცალ ხელში მარტატული უქირია, მეორით ძილას იმავრებს ყურზე მკეფი მამადავლებო, მუშუბანა მაცალეთი — ყვირის იგი, მაგრამ ბიჭები სახურავზე ვარჩილ ბურთს მოშორდებიან? მოზიხანს საღმე ასეთი გაუგონობი ამბავი? სადალაქოს წინ არის ერთი ყრბაბოლი, სირბილი, და სანდორისას დრიალი, „იპოვ ჩემი ქული!“

ვინ იცის, ეს აყაბაყალი როდის დამთავრებოდა, რომ მოვიდნენ თბილისის ავტობუსი არ ვარჩილებოცი.

ნინო მასწავლებელი! — დიდიხა ერთმა ბიჭმა და ავტობუსისაკენ გაიქცა. ლიხებ ბელურებს გუდნი რომ მოწყვდება, ბიჭები სადალაქოს ისე ერთობლივად მოსწყვდნენ და ავტობუსისთან ვადმოსულ მასწავლებლის შემოვიხვიენენ, ერთმა ჩემოდანი ჩამოართვა, მეორემ წვიფების შეეკრა, მესამემ თითქმის ძალიად ხანოსტაცა ხელიდან ქოლვა. ნინომ ბერეტის მოხდა ვერ მოასწრო, ისიც ვიოლაც დადითორა. ყველას უნდა საყვარელ მასწავლებელს რაიმე პატვი სცეს, ხელი შეახოს იმის ნიფთს. ერთმანეთს ლაპარაკს არ აცლიან. სჩაახსებუთ მიუფთხობენ მასწავლებელს ზაფხულის ამბებს.

„იცი, დღეად ნინო, მე თამარის ციხებზე ვიყავი, მამამ წამიყვანა!“

„დღეად ნინო, ვებატახე ნიდან ჩამოვარდა!“

— ვიამე. ხომ არაფერი მოიტეხა?

„არაფერი, დღეად ნინო! მხოლოდ შუბლზე ამოვინა კობა ამოვივინა. თუნდაც შუბლზე შაურიანი დაადო და შეუხვია.“

„მე და ნინო ყანბნო მოგოგოგოვებზე ვიყავით. იცი, რამდენი თითავი ვარაფრეთ?“

— რამდენი? ერთი კილო გამოვიდოდა? — დიმილით ეკითხებოდა ნინო.

ბიჭმა რაღაც უფორა, ნინოს ეს უკვე არ გაუგონია. მკლავზე ჩამოვიცილებო გოგო ფრხიხილად მოიცილა და ნაჩივი შეხვებოდა. უმჯობესი იმედს! კანტორიდან ორი კაცი გამოვიდა: არჩილ ყანბნისოლი და თურბან ბაყურაძე.

ნინო სინაბოლოსაკენ წიწითი. ცოტა დააცლი, კინაბოდ მისკენ გაიქცა. მერე თვითონვე გაუვიცოდა, რომ დღეადხელი წყეკნ და გულისტკიოლი ასე უკადვად დაავიწყა არჩილის დანახვამ.

— თქვენი წაბით, ბავშვებო, მე ახლაც დავეწყვეით! — სთქვა მან და კანტორის მიაშურა.

(გაგრძელება იქნება)

ლი", პირველ მიზეზს მიმაჩნია, ანუ ავტომატურად აინდობინა" სადაც „დასაზღვრება საზღვრისა“ უკიდვო ღრმისთვის გზათა გამოკლება (ტროუპი 792).

მაგამ რაც არსებობს დასაბრუნებელი სახის ხაზგასმით გამოიკლება, მან მისათვის კითხვა-პასუხისმომცემი ფორმა „მე ვინ ვიქნები“, „თუკა მე ვიქნები“ და მოსაზრება: ანუ შექმნა ეს სტატუსტური ნაირთა არეობათვალ ფილოსოფიის ნადავლი.

უკიდვადინ წარსული ეს სტატუსტური ნაირთა მიუყვება აქამდე შემოსაზრდელ უკვლევი. ვ. არსებათვალ ნაწარმოებში, მათი პირველსავე შეიქმნა შევა პეტრე იბერიამ თავის ოსურებაში, არჩეულსაც საბოლოოდ „მიზეზთა წინა“ ეწოდა.

ახსენებთ, რომ საბოლოოდ „მიზეზთა წინადა“ ცნობილი ოსურება ფილოსოფიის ობიექტში იდენტურად არსებობს ნაწარმოებთა იდენტობა, სახელწოდებით „უშაღვლის სიკეთისათვის“ (ლითონურად აღეხსნა ბონიკატე). მაგამ დღეს უკვე გამოკვლეული ითვლება: აქ იგულისხმება ის წინა, რომელიც პეტრე იბერიამ დაწერა V საუკუნის მიჯნის ნაწარმოებში და რომლის სათაური იყო: „ღმრთისმეტყველების სახის შემოქმედება“. ერთი სახელია აქ წინის პეტრესთვის მიუყვებადღეს დღეს არის ის, რომ აქ წინაში პირველად გამოკვლეულია ის სტატუსტური ჩანახატი, რომელიც შემდეგ პეტრეს ნაწარმოებში საბოლოოდ ჩამოყალიბდა.

არ არის საჭირო ხაზგაგებით შეიხარება პეტრე იბერიის მომდევნო ნაწარმოებ (ტრაქტატები) — „ნეციური იერარქიისათვის“, „პიეტრე იერარქიისათვის“ და „საღვთო ღმრთისმეტყველებისათვის“; მხოლოდ უნდა აღინიშნოს რომ, რამდენადაც აქ ოსურებაზე უფრო სიმბოლურად არჩეულია გვიკვს საკმე, იმდენადაც აქ უფრო ხშირია მოხილვებისა და მარცხლების გამოხატვალი ოქმის ნაირთაში.

„ნეციური იერარქიაში“ დასაწყისშივე აღნიშნულია ხასიათი ან ტრაქტატისა. ამას მოსდევს აღნიშვნა იმისა, რაც, უკიდვოთურად დიდს რაზე შექმნილობას მოსწავება... თვისის გამოპირწინების საღვთოება და თვისის დახასიათების მიმართ მიხედვებულად, რამდენ დასატყვებს არსა. ნათელია, რომ აქ აღნიშნულია საღვთოებაზე დასაბრუნებელი, რომელიც მომდევნო ავტორსაც ახედავს განარჩევს, „რამეთუ, — ესაღვთის ბრძნულად მტკიცებურად ანტროპობისა, პეტრე იბერი — უშაღვლობების არსად და მარადის, რამდენ დასატყვებს არს, აღმართ აღმავალ დაპრობილი მოსწავრებთა საღვთობისა და დიდებულისა ტრადიციითა“ (დახს. ნაწ. თავი დ. § 1).

ახსიო ამაფიქრების განკუთვნილია განსაკუთრებით უკვლევი შემთხვევა რაოდენობის დატვივის შესახებ ან ტრაქტატში. პეტრე იბერი დაუღვთვალ იმეორების:

„ეს არის, რამდენად დასატყვებს არს, თანგზნება სახელთა მათაში“ (დახს. ნაწ. თავი §, § 2).

იმვე ტრაქტატში („ნეციური იერარქია“, თავი §, § 3), პეტრე იბერი წერს: „უკიდვთა უშაღვლის იგი დასანი თეთი მის ღმრთისმთავრობისა მიერ მიიღებენ, რამდენად დასატყვებს არს, საღვთოებობისა გამოპირწინებას“.

ერთი სიტყვით, არეობათვალ წინებისათვის დახასიათებული აღმოჩნდა სტატუსტური ფორმა, რომელიც იმხარება გამოსაქმნელ მოვლენათა ურთმატრობისათვის.

მაგამ ის, რის შედეგია ახსიო მოვლენა, რისგანა დასატყვებს ერთი მხარე ურთმატრობა და მეორე მხარე განსაკუთრებით „რამდენ დატყვების“ ფაქტი, არ ჩანს: აქნებდა ურთმატრობის და განსაზღვრულის, მიხედვის, დაბტვივის ურთიერთობა უნდა როგორღაც ავტომატურად და ახსნალი იქნას. ეს უკვე დიფერენციური სტერეო, რომლის დაგვიდა უნდა უყოფილეთ უარებრივად ფილოსოფიურ ტრაქტატში, რომელიც დიფერენციულების შესახებ იქნებოდა, მაგამ შესახებ ფრია ათობლი, მხოლოდ აღნიშვნის ცუსმუდელი.

ახსიო ოსურება იყო ის, რაც ითანე ღმრთი გასურებულთ, პირველს შეწყვიტობის წარმოადგენდა. პირველს ნაწარმე ანტროპობის მიმართულია შექმნება შესადაც, რის ნადავლებიც, როგორც ამას ვ. მარქსი აღნიშნავდა, იყო ერთადერთი შესაძლებლობა ანტროპო ფილოსოფიის მტკიცებრივების მიხედვისა, ამიტომაც სწორად ოსურებაში „წინა მიზეზთა“ უნდა უყოფილეთ, და იყო კიდევ, ფილოსოფიური დასაწყები იმ საზოგადოებრივ-მეტეფილთა სიტუაციისა, რომელიც ნათესა კითხვა-პასუხისმომცემი სტელი.

პირველად საკითხი გონების (ინტელექციის) მიერ მაღალი ფორმების ათვისების შესახებ იქნება „მიზეზთა წინადა“ § 9-ში. აქ დღეს შედარება პირველად გონებისა, რომელიც უშაღვლად არჩესასთანა დაკავშირებულია და მეორადე გონებისა, რომელიც შეიცნობს პირველადე უყოფიერებთან მოვლენილს. როგორ შეიძლება ვთქვათ უფრო მაღალს — პირველადე უყოფიერებისა და მეორადე უყოფიერების ურთიერთობას აქ უკვე შესაძლებელია, რომ საკითხი იქნება უფრო მაღალს და მომდევნო სტატუსტურს ურთიერთ მიმართების უყოფიერების ანალოგიაში, ანუ შემდგომი დროის ცნება-ტერმინების ენაზე — როგორ იქნება სიტუაცია უფრო მაღალს უფრო დაბალს დატვივის შესახებ.

წინაღობად რომ ითქვას, თითქოს საკითხი შეიძლება ვადაწყვიტო მხოლოდ იმის მიხედვით, თუ „რამდენ დასატყვებს არს“ უშაღვლად უშაღვლეს, მაგამ ეს ლიტონი სიტყვის მეტა-არაფერი იქნებოდა, თუ აქ ვთქვით: მებო, არ, „რამდენ დატვივის“ საკითხი სადაც უკვე დაწყებულია. სწინაღობად — მაგლის პეტრე, — „რამდენ იხს, რომ მოგონად ინტელექციითა მიმართავს ანუ ხედვის ურთიერთობა იერარქიასკურ, რამდენად არჩეულნიერასაღვთო ინტელექციისთვის და ვადაწყვიტო მას, ვადაწყვიტოინერადაც მაგარ ან შეუძლიათ ათვისების და ფორმების მათი მოქმედების შესაქმნელად მათი ნაირობა, რომელიც კალდის მათი უყოფიერებასე უკვე განაქმნელსა და ვადატვივის გარეშე, და ანსადავარა რომელიცე საწინააღმდეგო ათვისების არის მას უკეთი, თუ არა იმ ნაირობის მიხედვით, რომელიც მას ვადატვი, ესე იგი არა იმ ნაირობის მიხედვით, თუ როგორაა თითონ ათვისების საკმე“ („წინა მიზეზთა“, § 9, პოლი).

კიდევ უფრო განკუთვნილია ათვისების განსაკუთრების ძენსა ან პირველ მიზეზთა, რამდენ ამაფიქრებულში. ამის შესახებ „წინა მიზეზთა“ ავტორი წერს: „ათვისებთა განსაკუთრების საუფიქრელო ძენს ან პირველ მიზეზთა, რამდენ იმის მხარეზე, რაც ათვისების, რამდენ არ, რაც ათვისების, თითქონა ანსატყვებულად, რის გამოც ათვისებაზე განსაკუთრება გამოდის“ (ცხტ. ნაწ. § 22).

არა ანსალი იმის ვაგება, რომ პეტრეს მიერ აქ ნათქვამის სახით განკუთვნილად უნდა ჩაითვალოს, რომ „უშაღვლის სიტუაცი უნდა პირველი მიზეზი ერთადერთად მოიფიქრის საცნება, მაგამ არა უკვლევი სახის, ერთი და იმვე წინათა პირველ მიზეზთა მოქმედება“ (იქვე). ან სწორად აქა ნათელი, რომ საგანა იმდენადაც სიტუაცი, რამდენ სიტუაცი დატვივის ის თავის აღქმათა უნარში, ესე იგი, „რამდენ დასატყვებს არს“.

საღვთოების აღარ უნდა წარმოადგენდეს, რომ პირველი მიზეზი, ანუ უშაღვლის სიტუაცი, მხოლოდ იმდენად არის ცალკე საგანი, მოვლენის უფრო თვითი დახასიათების მიერ წყობილი, რამდენ არც „დასატყვებს არს“ უფარსაწვლში.

ამრავალი, ის სტატუსტური ათვისებისთვის განსაკუთრება, რაც არსებობს პოპუსის ცვლდება და რაც შენარჩუნებულია ამოყურება განცხადებით — რომ ამს თუ იმ მოვლენის ანუ საგნის შევსება ხდება იგი და მიხედვით, რამდენად იგი მისაწყობდა ანუ საკუთვლად მოქმედებდა უნდა ჰქონდეს შეწყვილდის ანუ მაქმეობა, შეზღუდვითა სანი საფუძვლის მიხედვით.

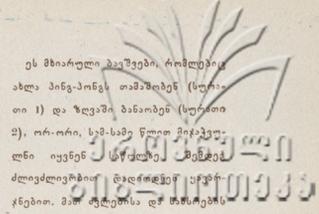
პირველი მოქმედება წინადა ფილოსოფიური სიტუაციაში, სადაც კომპონენტება ანუ თანამდებარე წარმოდგენითა უშაღვლის, ესე იგი, ან სიტუაცი ან მიზეზი; საკითხი იქნება ფილოსოფიურად — რამდენად შეიძლება ეს უშაღვლესი ანუ ურთმატრობის მქონე ვითარება იყოს უშაღვლის მიერ სიტუაცი ანუ მოვლენის, ის მდომინა, რაც პეტრე იბერიის მიერ დატყვებდა, „თეოლოგიური პირველსაღვლის“ (შემდგომი „მიზეზთა წინადა“ წინადა).

დღეს მეცნიერებში უკვე ახალი ამბავი აღარაა, რომ პეტრე იბერიის ეს პირველი ოსურება, მისი მასწავლებლის — თანე ღმრთის მიერ პროცესის ოსურებას — „უკიდვინი თეოლოგიისში“ ამოტრიალი ურთმატრობის ვადატყვების წარმოადგენს. მაგამ ან ფორმებებში, რომლებიც პეტრე იბერი დაწერა თავისი მასწავლებლისაგან, ვადატყვებ, თითქმის არა ჩანს ის სტატუსტური ხერხის ცალკე, რომელიც ახასიათებს პეტრეს მიუღებ დაწერლობას, დაწევილება „მიზეზთა წინადა“, ამ სახით ვადატვივის არსებობის რეპრობა, და ან სწორად ან პროცესში შემოწმება თანდათან ვადატვივის სასიძოვრე სტატუსტური ხერხის ვადატვივისთვის.

უჭოლო მოყვანილი ლიტერატურული ფაქტებით ნათელია ვადატვივის იმ მხარეს, რომელიც მინიმალურად მოქმედება და იხსნე ფრია დიდი ფილოსოფიური ვადატვივისთვის. თუ პირველადე ნაწიჯი რამდენად ოსურებად „ღმრთისმეტყველების სახის შემოქმედება“ წინადა — „საღვთობა საგნე-თათათვის“ დაუყოფილებელია ვადატყვების სტატუსტური ოქმით „რამდენ დასატყვებს არს“, შემდგომი ან ხერხის გამოყენება თანდათან ხშირდება.

რამდენად სხვადასხვა ვადატყვები აღნიშნული სტატუსტური ხერხის რუსეთობის პოპუსის მიხედვის ნაირობის ექონოზიერება გამოსაზღვრის, იმდენად ამის დღეს მწიფეობა იქნება რუსეთობის ნადავლის მისაძენება. ამდენად შემდარია არ იყო ცნობილი პოეტო კონსტანტინე პუშკინი, რიც ის იდნის მხარე ანთიუი წინასიტუაციის ამისაღვლად სივლად რუსეთობის წინასიტუაციის დახასიათებულად ცერეთი მოვლენა აღტყვებდა.

ვიკიანად რუსეთობისათვის პეტრეს ცვლვის წინავე მძიმე პირობებში დგას, უკვლევი სპეციფიკუმი ან ტექნიკის ფრია დიდი მწიფეობის ხედავ, თუ მსურვალა ამ მძიმე მდგომარეობად რამდენად მდინ ვადატყვება. მართალია, რუსეთობის ტექნიკების ინტეგრირება იმდენად დაოსტატებული იყვნენ, რომ მათი ჩანართ-დანართი ხშირად, თითქმის, წმლი ამისთვის იდნის, მაგამ რამდენად კითხვა-პასუხისმომცემი შეწყვილი სალტერატურო სტელი არა ვადატყვებს, ფორმალისტური კანონებისა და ღრმა მითხვევა ამოხვლი, მათი ვადატყვება მანც შესაძლებელი ხდება. სწორად ამ მხარით ნათელია შე მე ეს კვლევა აღნიშნული სტატუსტური მოვლენისა და, ვიჭობის ეს ზედ-და-და იხსნე ოქმს.

ეს მზიარული ბავშვები, რომლებიც ახლა პინგ-პონგს თამაშობენ (სურათი 1) და ჯღევში ბანაობენ (სურათი 2), ორ-ორი, სამ-სამო წლით მიჯნაქმულნი იყვნენ სწრაფად შენგებ ქლიფსივლითი დაღრმადე უკვე რჩენით. მათ ტელევისა და მასსრებმს ტურბერეულოში აწუნებდათ. ახლა კი შეხედეთ ამ სურათებს, ახსნა-განმარტმა აქ საკირო აღარ არის.

ეს სასწაული მოახდინეს იმ ადამიანებმა, რომლებსაც მე-3 სურათზე ხედავთ. სურათზე — მარცხიდან მარჯვნივ — სანატორიუმის უფროსი ექიმი ლევან ქარაშვილი, მედიცინის დაი თალოკო სუნეულაია, ექიმი-ორღინატორი ტატიანა სირაძე, როგორც მათ, ისე მათმა კოლეგებმა, სანატორიუმის მეთელმა პეტრონაძემ მთელი წლები თავდადებით და ენერგიულად იმუშავეს, რათა ეს ბავშვები ფეხზე წამოეყენებინა და მათთვის სიცოცხლის სიხარული დაებრუნებინა.

ამ სანატორიუმის სრული სახელწოდება ასეთია: ძვალ-სასხრების ტურბერეულოში დაავადებულითა ქობულეთის საბავშვო სანატორიუმი „თორნი“.

ფოტო მ. კრიშვანიძის

„თორნი“

სასაუნოებს ასრებს

ეროვნული
განვითარება

მსახიობი
სოფიო ჭიაურელი

გეორგიანული ნაციონალური თეატრი

ფუნქცია
მთავარი რეჟისორი

სსრკ სახალხო არტისტები
ნინო რამიშვილი და
ილიკო სუბიშვილი

მხერხავი

ქოხე ქავთარაძე

ვ. შალიკაშვილი სცენაზე.

ჩაბველი მუსა.

თ ჯ შ ი.

კვირული ქვეყნისა საქართველო

მ ქართველ მხატვართან, რომელაც მივიწყებულა და გამარჯვებულად უწოდებენ, მოთხოვნა გავაღწიო კონსტანტინე ზურაბის ძე ქვიანის ის საქართველოს ვაჭრებს გაემი მღვანეობა, მაგრამ სამშობლოსთან მიან მუდამ მხედროდ იყო დაკავშირებული.

800-იან და 910-იან წლებში ქვეყანაზე უზღოვრო მონაწილე იყო საქართველოში დაწვეწული მღვანელები და მათი მოქმედებები. მის შემოქმედებებში გამოიხატა მშვიდ მიდის რუსეთის მხალისის, ირანული, სიცილიური და ეკონომიური ჩაყვრის წინააღმდეგ ამხედრებულ ქართველი ვაჭრებისა და ქალის დემოკრატიული ფენების მანქანობილებამ, რეალური ეპოქის ხალხის ნაყვრის ფსიქოლოგიამ. იგი განიცდიდა ქართველ მხატვართან იმ ურთოს, რომელიც არა თუ არ განუდებოდა დიდ ტიპოვებს, არამედ მის დინების ურუჯაღედად ჩაერთო და შედარდ დიდი, ისე როგორც კემპარიტ მოქალაქის და პატრიოს შედარებდა.

კოტე ქვიანაძე წარმოშობით თბილისელი მოქალაქე იყო. იგი დაიბადა 1879 წელს. 1897-1900 წლებში ქვიანაძემ შედარების თბილისელი მღვანე ქრონოლ ვაჭარებისა — ლენის ვაჭრები შედარდა; 1901-1902 წლებში მას ვაჭრ ვაჭრებისა და იტალია შედარების მოქალაქის შარის ვაჭრები. 1908-1909 წლებში ის თბილისის არსებულ ლენის სამხატვრო სკოლის მოქალაქე.

ცხადისანი წლებში შეახებდა ახალგაზრდა მხატვარი სავაჭრომად პეტერბურგში ვაჭრები; იქ იგი თანაგრძობლობდა ურთილებებს (სოციალისტიკ იზორტინი, „მეგა“), მინაწილობა გამოყენებდა, მაგრამ ხელშეწყობდა აიძულებდა, რომ პარალელურად უფრო „სამოქალაქეების“ შესწავლა უნებურად; ამ მხილში მან აიხილა სახეობის ვაჭრის ტექნიკური სპეციალიზაცია, რომელიც დაწესებულთან ერთად, განსაზრდა სპეციფიკური საქმიანობის მისი მტკიცე სილამური მოქმედება; იგი სიცილიებს დაქანებული წყობიდან სპეციალური ვაჭრები და ეთნოგრაფიული მასალებს მთლიანად ერთ-ერთი საცდითი მსაჯულება აიძულებდა. 1924-1926 წლებში ქვიანაძემ თავისი დიდი ცოდნა მოახარა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის მონაწილისა განყოფილებისა, სადაც დატოვდა მისი არა ერთი მნიშვნელოვანი ნაწარმოები.

1926 წლიდან მხატვარი ცხოვრობდა იტალიაში, ზურაბის რუსული მუშეების მხატვრული მხატვრობა იყო იქვე ვაჭრები; 1941 წლის 22 იანვარს, დატარებულია ლენინგრადში, ყოველივე სახალხოზე.

ხალხთან სიახლოვემ, მისი ყოფი-ცხოვრებისადმი ვაჭარებულობისა განმარტა ქვიანაძის არა ერთი მნიშვნელოვანი სიცილიური სახე შექმნივინა. მათ შორის მტკიცე საუფრადობისა, „რაქველი მუშა“, ბრეც, სრულიად ვაჭარებადებულ მო-

სებს, რომელსაც მთელი სიცილიც სხვისი მარტის ზიგაში ვაჭრებია, ციხური ახალც ქუჩის, თითქმის ბეჭებში ჩასმომიპო; მას დაღინებულ, ცხოვრების უღრმარობით გამჭრელებული თვალბი მონატრებია ჩაღვინებულ. უარი ვერ უთქვამს მხატვრობისთვის, თავს ახადებენ, ისე და ზეწავდა დატრებია, რომ თვის ახლ ცხოვრებშიც ქუ, მათთვის ვინცა ვერ წაურბებია.

თუ როგორც ქვიანაძე იცნობდა მხატვარი თბილისის მოქალაქეთა ცხოვრებას, ამაზე ნაოღად მტკიცე იყავებს „მეგაებისა“ და „ესების“ პორტრეტები; ისინივ დაბალ სიცილიური წრის მხატვრობა არაან, მაგრამ რაქველ მეტურბესთანა მათი შედარება შეუძლებელია, ისინი მანც კეთილყოფილი აჩიან ბეღისა. მეთვრეტეს მონადილი მსუქანი ლოქო უჩივრებს და დამწევიდელი შეხურებებს მხატვარს, რომელსაც, მისი აზრით, დამსახურებულად მიკეთა მის მიერყვანის ურადებია. ის თვითკეთილობის განმარტა, რა მხატვარს აქ ხანგახილი ვაჭრობია, სრულიად შეუფრებელი იქნებოდა, „რაქველი მუშა“ სურათში. ცხენი ქალისი ირა სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებია, თვითკეთიანი ყოფილი, სიხარულად და მუხარბებით.

1910-1918 წლებში კოტე ქვიანაძემ საქართველოში დატრებულ. სწორედ ამ ხანგში თბილისში მოიწერა მისი ნაწარმოებების პერსონალიზური გამოყენება, რომელსაც ვაჭარი მათურბებულ დიდი შეაბეჭდებდა მოახიან.

ამ გამოყენებზე აველოზე დიდი ურადებია იმ დროის პორტრეტ მოღვაწეთა პორტრეტების მიქცევა. ამ პორტრეტებში მხატვარი თავისი აჯადოებული მომზადების მაქსიმუმ იყენებს და სახეს კონფიგურაციის შესახამის უმასტურებდა მოქნილ შტრიხებით ხატავს. ახეთია მისი ვაჭრებთან განაწი, ვაჭრებთან შალაქიშვილის, დავით ნაწარმეების, კოტე მესხისა და სხვათა პორტრეტები. მთავრებად ვაჭრებიდან, მანც იგრძობია, რომ ატარის დიდი აჯადოებური წარების საშუალება არ მისცემია, შორს უყვითლი ამ ბედინებოვან, რომელსაც ხელი ცეცხლის ცენტრების აჯადოებებზე მოქმედებოდათ. სამაჯერად მას არის მარტეც ტექნიკა ბეჭით და ინტენსიური შრომის შეწყვეტით ვირტუოზულ სისარტებულ ვაჭრებს.

ამს ნაოღად აჯადოებებს ვაჭრები გ. გუნისა პორტრეტს. მასში ჩანს მხატვარის ქულის სიამავე და განუფლებია, მისთან, აქ სრულიად არ არის გამოყენებული შტრიხების ვაჭრების ურტრები თბილისი, რაც ახე ატარებობებს ამ მხატვარის შიგნით ჩივ ნაწარმოებებს.

მხატვრობის უფრო არ იყო სპარტოლი ვაჭრებისობისა, რაც დიდი ქარშულის მოლოდინს იყენებდა. ამაზე მტკიცეობებს მისი „მეგაებისა“ და „თუშის“. პირველი მთავანი ქართველი სიცილიანი თბილისში ყოველ თვისიუფად დროს ნაწარმის სახეობად ჩამოსულ ვაჭარებულ მოხუცს წარმოვიდგენს. იგი ჩამოწმდება, დათანხმებია თავის

პორტრეტის დახატვაზე, ვაჭრებულ თვალბი უფრებს მხატვარს, მაგრამ მისი დიქტორი სწავანა. დაუფრებია მისი ღრმად ჩაწმდება, ურტრის შელოდობული და ბოლბით ხავც თვალბი ურტრითი კანას ეწევა, მაგრამ არ იფიქრობა, თითქმის იგი თავის ბედს შევადობდეს. იგი მოცდილია ფიციურად, თორც სულიც ბეჭედაცია — მასე ვაჭრებთან ხლებია და დროს მტკიცეად დაწმდება სახე შრომისთვის ვაჭრებსაც და მას არც უზინებია, მაგრამ ეტყობა მომარტების დროც ცხენებისა; ასეთია მოქუი მხატვარს გამოტრებულობა. ესა თვადებურობა, შინაგანი მღიერების, ბოლბირებული პატონისების, აჩანებების სიხრის განსახიერება.

„თუშის“ წარმოვიდგენს ვაჭრებს და ვაჭრის გამოწრობილი ვაჭრის, რომლის მადალი და განსერი ვერაძობელი, მაყარა შეტრული წარბების და ბრეც ნიკაის ბეჭარ მტკიცეობებს. მთავისი მომზარად თვალბიში ურტრის მწივრება და აჯადოებია ითხიბია, მთლიანად მოხიცი ბელით ვაჭრებულს არჩება, მაგრამ, იმეც დროს, ამაყი, რომლის რისხვასაც წინ ვერაფერი დაღვინებ.

ქვიანაძის „თუშის“ სიცილიური და გრძელვადიანი ჩაერთა განაწმდება აქამბის მსაჯობა სახე. კოტე ქვიანაძის მხატვრობა მტკიცეობული უფრებარტეც ეთნოგრაფიულ ნაწარმების მოქცევა; სიცილიური სახელად მრავალფეროვანია, ისევე როგორც მრავალფეროვანია საქართველო თავისი ითხიური შეხადებლობით და ისიცილიური დატრებიცაიცილიური სახე ჩვენი ქვეყნისათვის ბეჭედაცაიძე ციხედ დამსახურებულ იყო. აქ ნახავთ ქარშულსა და იმეცელს, ვაჭრებსა და ჩაწმდება, თუშისა და სხვან, საქართველოს თითქმის აველო კოხის შილებს. ციხედ აველო ურადებია თბილისის, თავისი ქველო სახე უნდა ვაჭრებს აველო კოხის შილებს. მათთან, ურტრად, იგი ვაჭრებისა, რომ მხატვარის მთელი ურადებია დემოკრატიული ფენებისათვის მაქსიმალური.

თვისი უფრებობის თვებზე მხატვრობათვის იხილ არის, რომ მას იყის არის ხელშეწყობული შეტრული და ჩიხი არა, ვაჭრად მისი თავისი ბეჭედა, მუსია, არ ბრებია დიდ ვაჭრებს თუ სტერიკობა.

ქვიანაძის მხატვრობა მტკიცეობების შეწყვეტა, ქართული ხელოვნების განსაზრების განსაზრებული სტერიკობის ურტრე, აჯადოების წარმოვიდგენს და ვაჭრებისთვის ქართული მხატვრობის იმ ნაყვან, რომლის აველოზე დიდი წარმოადგენული ვაჭრ ვაჭრებია იყო და რომლის შემოქმედების დაღვანა შეტრისა მოხილვის სკოლის სიცილიური აჯადოებლობითი არამოტი და ეთნოგრაფიკობითა; ცხადია, ქვიანაძის შემოქმედება, მის დიდ მასწავლებლობას შედარებით, როგორც ვაჭრებისთვის, ისე თვითკეთური მრავალფეროვანების მხრივ, უფრო ვაჭრად შეტრებიანული იყო, მას, თუ შეტრდება ახე თითქმის, ურტრე ახალიანობად, „მოცე ნადროსა მტრებთან“, მოუხადებდა ახის, მის შემოქმედების მანც თავისი აჯადო ეტრად ვაჭრებულს ჩვენი მხატვრობის სტერიკობა. მისი უფლებანი მას მოახლო ათვის ვაჭრებულ სუფარებთან ჩვენი ხალხისათვის, იმ ნაწარმოებების, რომლებიც ვაჭრებსა ხალხს წიადენს გამოხელი აქამბიანობა; მოხატე მხატვარი, რაქველ ვაჭრე, მისწერე სიცილი მხატვარსა ურტრებულ ვაჭრებში, მაგრამ სულიც მტკიცე აქამბიანობა, რომელიც დიდი იქილ სწავლია იგრძობისა მოხლოებულ ვაჭრისა და პატრიოს სხვისი. მას ვაჭრად, ქვიანაძემ შეტრის ერტრულ-განსაზრებულბელი მომარტის სახეობა მოღვაწეთა, ქართველი კულტურის დროს მისი ციხეობა პორტრეტის (დადი მესხიშვილი, კოტე მესხი, გ. გუნისა და სხვ.) და ამ პორტრეტებში მას ჩაწმდება თავისი უღრმის სუფარებთან სიცილიური, ქართული ერტრული კულტურისობის; სხვა არ არაფერ, მხატვარი, შემოქმედს მარტო მის ეთნოლოგი თავისი სახელს უღვაწავსაოვად.

რუთარ თინაღარიშვილი

ბასქეთი

მეორე დღე გემების ვიზიტით დაიწყო. კარდადვე მოისმა მისი ხალხისათვის შეძახილი:

— ახა მჩვენეთ, სად არის ჩვენი „ბოლჩევიკი“? ჩემი განზრახვობა დამამყიდვლად აღნიშნა. მეტი მოკვება ამ მოსის, ამ ბარისას. თავისი სათქმელიც თქვა, ჩემი მოსმინა და როგორი მზაურობით მოვიდა, ისევე წვიდა.

საერთოდ, ესპანეთში დღე იტყობის ირგუნე საბჭოთა კავშირისადმი. მათ ხომ არაფერი იციან ჩვენს შესახებ. კარლად ვინმეს ვთქვა, რომ მე ახლახან საბჭოთაიდან ჩამოვედი, მაშინვე საუბრის ცენტრში ვხვდებოდი. შეკითხვები შეითხვევებუ შოლიდა. ის იყო საუბრე დაგამთავრეთ, რომ ვიღაცამ დაარტყა. ყურბილი ჩუჩან აიღო.

— სეგუნდო! — მიხიბრა.

ტელფონის მივყარდი და ყური მიიკვს მეორე მხრიდან მივდე, რომ გამეგონა ჩემი ძმის ხმა.

— ჩამოვიდა, სეგუნდო, ჩამოვიდა!... — ყვარის ჩუჩა.

ტელფონის უცებ ჩაჩუქდა.

— სეგუნდო! სეგუნდო!... — ჩასძახის ჩუჩა.

არაფერ ხმას არ აღეს. მეტი ტელფონით დაკვიდე.

ჩუჩან სეგუნდოს ტელფონის ნომერი აკრთა. დღისაღამე სიგელი იღებდა ყურბის. შემდეგ, როგორც იყო, აღეს.

— რა იყო, სეგუნდო, რა მოვიდა?

— არ ვიცი, — ჩერჩულით უპასუხა, ისეთი ჩერჩულით, ძლივს გაიგო, — არ ვიცი, ძალა წამოიკრთა, ტელფონის ყურბის ხელში ვერ ვიჭერ... დამამ შოლაპარაკა, რომ დღეს სიდილე სეგუნდოსთან მივიყარე თავს. სეგუნდო შეატყობინებს ინიაესაც.

— საბარლო, ინვალდია, — მიხსნის ჩუჩა, — იმდენი ხანი საკონცერტოები ბანაკში იყო, ან ცოცხალი როგორი დაჩა... რიგე ფეხი გამხმარა აქვს, ძლივს დაღის.

ახლა ჩუჩან მე ვესმენ. იგი ჩემიანების ამბავს მიყვება: სამიწლილო იმი რომ დამთავრა, ხელნანი, სეგუნდო, ინია ფიშიტებმა საკონცერტოები ბანაკში ჩამიჭერდნენ. ჩუჩანაც ეტყვნენ, ხელნანი სულ არ დაბრუნებულა, ინია ვერც აწვადეს, ბოლის ასეობით ავადმჯობე, ისიც გამოუშვეს.

— ვისინე? — ჩემს ერთობით მძახე ვეითხები.

— ის საერთოდ უნდაყო იყო, ეს ათი წელი სახლად წვიდა. ხან საფარავნო მოგაწვდის ხმას, ხან არცერთინდ. ახლა სამი წელი მისი არა ვიცი რა. შუნი ახლი ნაწილობის გაფანტეს: მათივი მამ გახსოვს, მის ერთი ძევი დარჩა, ინია ვერც კვირა (საერთოდ ინია ვინცტეხის საგვარდელი სახლია, თანაც ამდღებულ მასკურის). ახლა იგი უდავლო წლის კავთ: მისი ცოლს დაურღო ჰქვია. იმი ვინცეხილი ჰქვია: ინია ვერც აუტრია. სეგუნდოს ცოლს ამერი ჰქვია, სამი შვილი ჰყავთ: მეტრედესი, ხოსე, აბრამდე. შენი საგვარელო მისი ინიაეს ცო-

ბაჩინა მინგვილი პილაპი

ლის სახელი მილა, შვილებსა: ხოსე-ლესი და ედურნე. ესა და ეს, ჩემიანებში ინიაეები დათივალე, თიხი აღმონდა.

სეგუნდოსთან რომ მივედი, მთელი ნათესაობა იქ დამხვდა. წარმოდგინეთ, რა ამბავი იქნებოდა. ჩემი ძმის ქვეყნის კონიაე და ღვირცე იქ გახსენი და ჩვენივენი ყაწწით დაღაღვივებ. ესპანეთი ღვინის ქვეყანაა, მაგრამ გრემი და ზეგვარა მოეწონათ. ვანებზე ბევრი იყნეს. სილესტრის ახლაც შემოსასვლელი წველი აღვიდა და სტუმრები რომ შევიტოებინა, ეს რა არისო, ისიც ზემორობით ამოხსნა:

— სიმეზ ირი რა გამოიმგზავნა თავზე ჩამოსაღებადო.

ჩემს ძმას — ინიაეს ჩემი დანახვისს გულის შეტევა დაწყო, სულ იატყუე ტრიალებდა საბაბო. მეტი თანდათან დამშვიდა. ჩემი იქ ყუფის დროს ექიმს ბოლუდენი გამოართვა და სამსახურში არ წასულა. ჩემი დღის განრიგი წინასწარ დაგვიგეგმი ჰქონდა. თუ ვეცლანი ერთად არ შევიყრილით თავს, დღით ჩუჩანთან ვიყავი, შუადღით სეგუნდოსთან, საღამოს შემდეგ ინიაე გამოიშვიდა და რესტორნებსა თუ ბარებში მეტარებდა, ექიმო არანისთან ერთად დადიოდა, ზოგჯერ ჩუჩა შემოგვიერთდებოდა, ძილით კი ღვირცე თიხაში მეძინა, მამის საწოლზე.

რა ექნა, გელო მუდამ ინიაესაც მჩუქედა, ვიგონებდით ზავშვიბის, ბაიოში ერთად გატარებულ დღეებს. ინიაეც სხვებზე მეტი იცოდა საბჭოთა კავშირზე. რიგად რუსულ სიტყვასაც ამბობდა, საღ შემსწრლავარ მიხიბრა. მხოვარ რუსულ-ბანური ლესიკონი გამეგზავნა. ესახლებოდა ჩემთან ყოველ, მაინცოდა თავის ამხანაგებს. მეგობრ-ამხანაგები კი, იცილდნენ, ბევრი ჰყავდა. და ყოველთვის საერთო ურბადლების ცენტრში მე ვიყავი. დამსმად და მამამზინებდა აჭირ ამბებს. მამეც მთელი პარდლებული მიცქერდნენ. მამაც, როგორი განსხვავებულა ამ დღემიჭზე არსებული ირი საწყარა...

უცხოეთში, ჩვენს ადამიანს პირველ როგოში ირი ხამ აოცებს: ათსაბარი ბარები, ცაფები, ტავერნების სიმრავლე და მოსახლეობის ვანათლების საერთო დაბალი დონე. მილაბაში, საითაც არ უნდა გაიხილა, საითაც არ უნდა შეუხებო, სულ ერთია, მიყრებულ მუხა იქნება, თუ ხალხობრივ არის-მეტეტი, თვალს სასაუზნებები ეჩხირობა. არის დღის სასაუზნე, შუადღისა, შუადღისა (ჩვენებური ხაზის გაყვება ხომ იყოღნენ, გამოთიხის სასაუზნეც ხანსინდენ).

აქ საცირად ძვირია წიგნები. უმღლესი კოდან-მიღებულ ახლავარდები ძალიან იშვიათად ჰხვდება. ანელია უნივერსიტეტი შესვლა და სწავლა;

ბასქეთი, სოფელი ბაიო.

ძალზე მდიდარი უნდა იყო, რომ შვილს უმაღლესი კოდან მიცქ. პირილად მიცქერდნენ ჩვენები, რომლსაც ჩვენი სწავლების სისტემაზე უყუებდით. ესპანეთის სწავლების ასეთი საფეხებია: დაწყებითი, პირველი ჩვენი, რვა კლასი. შემდეგ ე. წ. აკადემია, აქ საცილობას ეუფლებიან და მერე უმაღლესად წარმოებები მიიღან. ესპანეთში ექიმობა და ინჟინრობა იშვიათი პროფესიაა და ამ პროფესიის მღლიბელი დიდი პატივსიყვით საჩვენებლობს.

წიგნის ფასები ხომ წელარ იტყვი. ჩემი ძმარი და მე ქართულად ესპანური ნოველების წიგნს ვიარყვით (ჩემი მუდელ მწერალია), წიგნების ყიდვა დამუბიდა და ჩემები რომ არ მომხმარებოდადენ, აღბათ ვერც შევიდებო. ერთხელ როგორღაც წიგნის მაღლიზაში ესპანურად მიხილა შოლიხოვის „წინარი ღონის“ შესინდობდა იტალი-სტრატებული გამოცემა ენაზე (ნოველი პრემიის მიღების შემდეგ მიხილა შოლიხოვისდმი ინტერესი ესპანეთში მიიღია), მაგრამ სიცივის გამო ვერც ეს ვიციღ.

წიგნების ტრიაეც ვაგაოცები. თუ პატარა საქარე-ეთობი წიგნის ერთი ტრიაე ათი ათის ცალია, აქ სტრატესიყ ვერც ნახავთ ასეთი ტრიაეით გამოცემა.

ვიციღ, რომ ესპანეთი დიდად მიყრებულ ქვეყანაა. მაგრამ ამჟამად საჩუქრებობა ეს უფრო ტრადიციულია, ვიბრე ვანუბრებულ რაწვანა.

(გაგრძელბა იქნება)

* გაგრძელბა. იხ. „დროსა“, № 8, 9.

სივსკი აკაკიძე

სივსკი აკაკიძე

ახლა უკვე საბჭოა. თუმცა მიწის ქვეშ რას გაიგებ, როდის საბჭოა და როდის დილა. აჰ, მეტროში, ყველა სადგურა მუდამ ერთნაირად არის გაკაშკაშებული.

მე ვეგვიარბობილი მებრძოლიტების ვაჭლის სადგურში, მოვიყოლო მარშალიო წინ და საოყრ სერაოს მებრტვივარ. აი, რამდენიმე თვეა ელვაშელები მიწის ქვეშ დღლივინებენ. ამ წნის მანძილზე ალბათ მილიონობით ადამიანმა გადაიტარა თავზე მტკვარი, ეს სადგურაც მილიონობით ადამიანმა მოინახულა, მაგრამ იქნებ ბევრს არ შეუშენებია კედელში დატანებული მარშალიოს ქვა, რომელზედაც თითქმის განებების ნებით აღებულა მთები, მდინარეები და ეკლავიანი გზა. თითქმის ამ ქვეს სიზრდა წამოსულია ზეპირული სახანაო მთელი იმ მიდამოს, სადაც ის განადა და ურჩავდა დიდი ვინ იცის რამდენი ასო თუ ათასი წლის მანძილზე. ეს ქვე ისტატების, ტიტულის დაუწყებელი და მთავრდნელ კუთხეში დაუყოლია.

ამ ქვეს ჩემი მესხტირებიდან ამოატატებია მთები, რომელთა წიაღშიც ეს მარშალიო იპოვება. იგი დობილის სახელითა ცნობილი და მიედ ჩვენს ქვეყანაში ტოლადუდებულია. აი, ეს პატარა მიოდან დაქინებული მდინარეც ნეკატეივით ასახულია ქაჭვზე. იგი აუცილებლად დობილია უნდა იყოს. გარს დახურული ტახტ შეერთებია.

ეს სურათმა სიციხედა და სიხედა დაუბრუნა მესხტირებში ჩაიძრულ ადამიანს. — მამ, ვინც მარშალიოს მოაოყებისა და დამუშავებისათვის მამაკურად შრომობენ; ამ ქაზე ბუნების ჩაღლისნერი ხელით აღებულა სურათმა აი, შუა დიდაქალაქში, ჩემდა მოვლდნული, მესხტირებიდან ამოზიდა ყოველგვარი წრქიდან, რაც კი ვიხილდა ვიგარქნი ირრიალ თვის წინ, მთაში მოგზაურბიხისას.

უკანასკნელი სოფელიც გაიარა და მანქანა ტყაინა შევიდა. კახისის მინა წვიმამ დაიჭრულა.

— წვიმას უნდა ავუსწროთ, — თქვა თვითმკლდლის შოფერმა შოთა ბუცივაშვილს.

— არ მოვია წვიმა, — დაქრებული კაცის ივითი ჩალაპარაკა სანისტი. როდეს მივდინებოდა შუა წინისა და შუა ტანის კაცმა, რომელსაც შოფერი მია ვინის ტანდა. როგორც ჩანს, იგი სწორი სტუდენტია თელავის ფიქალ-მარშალიოს კომბინატში.

გასი თიდანან საშობო ხედა. ხან წყალ-წყალ მიდის და ხანაც ისეგი ამრეცუ აქვს ადრ, რამ კამბანში პირდაპირ ცის კახლიანი იუბრება.

— ნეტაც თოვლდა და წვიმამში როგორც ეტიღებინა მარშალიოს მანქანები ამ გზაზე?

— მოძრაობა იშვიათად წუდება, — ამბობს შოთა, — ჩვენი შოფრები ისე აიიან დაეგმებები, უამინდობისა ადარ ტნიწათ.

— დღეში რამდენ გზობას ანებრები?

— წოგი ერთს, წოგი ორს.

— ირეა?

— ცოტა წნის შედგენ მეუბნება: ორ გზობასო. ეს მე ადრეც ვიცოდა. კომბინატის მოავრგა ირეინება მირიან გულთიანამა ირიოდ საათის წინ მოწინავე შორებულ სახებისას პირველ შოთა ბუცივასზე შეწინა სივსკა.

კვირად ნაბიჭო მოსახვევია და ყველა მოსახვევი თაყაზიურწინელი უსჯერულს ეტყინება. საკმაოაია, სულ ერთი წმითი დაავიანის შოფერმა სკების მოზრუნება, დროულად ვერ მოძრაობს მანქანა და შორას. რაც მოხდება, დანარჩენი თქვენ წარმოადგინეთ.

აჰ, ამ შუა მთაში თავლინი მიდებდა დიდაც და შორეული ქალაქების სასტატურები და მებრძოლიტები, რომელიც აქვთარ მარშალიოსა მოპირკეთებული და ალბათ ბევრს ვერც წარმოუგებია არ თავაწერული და ჩოხიუხერი შრომა სკები არ მარშალიოს მოსაოყებლად.

თელავის მარშალიოს მადარათა სამშარტიელი 1980 წლიდან ფიქალ-მარშალიოს კომბინატად გადაკეთებულა და დღეს ქალაქის სივსკიად წარმოადგინებულია.

უნისლო დღეა, ნახევრად დრუბლიანი. მთაში ვართ და საკურთხე საფრთხივით ცხედვს, ჩაიხტება ჭრებისა და შრომის შედეგად იპოვებენ მარშალიოს თვითველი ფიქალს.

აჰ, მარქვენი და მარხნიც, კლდეები და ბეჭობები შემშია ბრდოლუშორი და ფარო უსაშობო გუბი გაუჭრია. ყველგან, სადაც კი მარშალიოს კვლს მიანებენ, აფთიებენ კლდეებს, ანგრევენ ტიხებს და ისე მიხევათ სამაქწინა გზა.

ზიდ შუა გზაზე, იქვე ახლოს, სადაც ოსტარულიანი საერთო სისტორიებული აუშენებიათ, მარშალიოს ვეება ლობები წვიან. ამ დღებზე ჩამოსხვანას მიედ დღის შრომით მიქანცული ქვის მიოდლები და აკიხასს აბოდლებენ.

სამინისტროს წარმომადგენელ მარშალიოს თვითველი დღის ათავადრებს, ფრისა და ხარისხს უწყნაც ვერბათ უფრო ადარას და მეც დამატარა; სკებიროგოც საკიხებზე დიდხანს მეგობრულად ეთაობათ დობილის კაიხირის უფროსს დედან ბიკოშვილსა და სხვა მუშაკებს.

კაიხირებზე ხიარული მოდელად ვეგვიარ, ახლა და ქვის მიოდლებს ვესახებები. დედან ბიკოშვილი და სამინისტროს წარმომადგენელი სადღაც რაღაც საქმეზე წავიდნენ. შოფერიც დაიკარა. ვიცო სადაც იქნება. საერთო საყვარებელში სახედილიო პუნქტა ჰქონიათ და ამ პუნქტს დამაში ქალშეზული განაგებს. მთა, ახლა იმ პუნქტში წის შოთა სუციველი და იმ ექონას შესცივინებ.

— დღისი არ გადაკარები ხომლებ? — ვკითხები მარშალიოს ლოლზე ჩამოჭდარ ჩია ტინის ბიხს, — მთაში სახსელი კარგია.

— აქ დღეში დალიო, აი იქ ნახებო, — თითხს იმეგრს გზის პირას დაუძლებლი ფრდობისკენ.

— რა აკვია?

— შამალი.

— ლეგი ხარ თუ ქიტი?

— დღეი ვარ, დაღისტნელი.

— მერც დაღისტნეში როდის მიდინარ ხომლებ?

— როცა შევებლება არის.

— მანამდე სულ მთაში ხარ.

— შაბათობით თელავში ვავიხირებ ხომლებ, ნაცნობებთან.

შამილს სადარბის ვკითხები.

ბეგრე მათავინ თვებით ვერ ნახულობს ოქასი, ისინი როგორღაც გვანან რეგენში გახული თებშეტირები გვს ნახულობს, მიედ დიდ თიქის ტინანაზე დედან და სხვათებზე ხაღებებს, ზოლად საღამოში შედურე კაუტებში. მათი კაუტებიც ხეობის სახებრებელდა სახლის თიახებია. სხვადასხვანარი ვანარბობებიც ერთობათ, სახლის ფარქრებელდა გახუტებენ ყოველგვარი სინხმელს და ემბოტოტო შროლი. ზოლად დილით ამ სახლის ბინადრის აბულებიას, სხვადასხვა კაიხირებზე ვაიდანტებთან, მუდროს საბოთარი გრებუ ამპარბებიან ატკამაქრებია, ატუგებლანა კომპარბორები და ხევიან ხეზე ვანარბობენ აფეტიების ხს.

დახალ-დახალი, ხნიერი კაცი მოვავიხილვოდა. ვაყვიანია. ჩრდიკაშვილი ყოფილა ვეგრად მერე მოამხს, რომ მის ნახულებს აის კაცის ნახულებარში გაზოარეც თუგინს ხს, რამ მარშალიოს ვაღლის, სადავად ვინდა შეხებდა და შემოხებდა წუნს ვერ უღინა. მიუდებდაც ხანდაზმობისას, ორ კაციტოლად საქვს აკუტებს. ყოველთფურავი ოთხი კომპარბორის ნაცვლად ექვს-შვილ კომპარბორ მარშალიოს აშაღებს, ბურღავს, ჩარჩავს და თლის.

წარმშობით მოხვეც ყოფილა, თელავში დაუდგია მთა თავისი ქალაბით.

სხვათა შორის ერთი რამ შეინიშნება. მთაში მომუშავეთა მებტი მთის ხალხია და იქნებ მთის სხევერებმა მოთავან იხიან აჰ!

მანქანის მოწინავე მტვირთვებიც ვახსილ ვინაიან და პლატონ წეწიამიე ამბას. ათათი წეწია აქ მომუშავენ და, როგორც უნის უფროსი ბიკოშვილი ამბობს, შრომასი მოვლ ვერკინენ უღეში. და განა მარტო ისინი, აქ ბეგრეა მოწინავე, მუშები და შოფრები, ისტატები თუ ბრავადებრები.

მარშალიოსი დატვირთული მანქანა თავკვერე ფრხოხილად ტრეება. ახლა უსსკრული ჩეგის მანქანებ წეხს; ბინდი დედა მიკაცებს დაბრუნებ ტვიდან. უსსკრული თანადან დახლებდა და მალე ვეწეც ვადავგარო. ისევ ისის მანქანის სკებირის ხს და ექო ისევ ნისხელო წაზღად მოგვარებრბს ხეხეფებში.

აი, კუთვინ ვაიხირებ და მანქანას ახსაღებუ ვარბის. სადღაც უყან დარჩა კაციტისინის მთები. უყან დარჩა მდინარე დობილიც და უსსკრულის თავზე მიხაველი საბოთარიც.

საბოთარი კი აღწახნისა დღესწინა, შწიარინის ბილდს უტრები, თანადან აილი ქეცა და გულში დაღვრემილი ის ხალხი, ვინც დაღვნიდა მთაში არიან, არ უფრთიან თიღლს და წეხას, ვინც სკებიროს მანქანებს იმ სახეობით გზაზე დატარებენ, რათა მებტი და კარგი მარშალიო მისენ საშობლო.

სივსკი აკაკიძე

საქართველო

მოყვებულა დიდძალი ლექციონერი მასლა, პრესის გამოცემები და ა. შ. მიიღო ამ მასლის ანგარიში და ცისპლის ობიექტის შედეგად ჩვენს წინაშე წარმოვსდებ დიდ-დიდს სანტიმეტროს და მსგავსი ციკლები, ქართული თეატრის, სადაც ყოველი დღე ახსენებს ბიჭობა, შემოქმედების სიხარულით. ავტორმა სიხარულით მარჯონიშენი და დავითიანო ზეგუნი იმსახურა, რომ ყველა სპექტაკლი ყოველთვის და არა უბრალო წარმოდგენა ამაჲს, დიდ დანახარისათვის ირთავს, სწორედები და მთელი კომპლექტის დიდი ხანია, რომელიც ჩამდგინი იყენებ მსახიობების, მსატერების, კომპოზიტორების, სკენის შემსრულებლების მიერ.

ქართული საბჭოთა თეატრის წარმოების, აღორძინებისა და მშენებელი განვითარების ისტორია უწყვეტად არის დაგვიწინებული კარგი მაჩვენებლის სახელით.

ეს იყო უბრალო შედეგი გაქვინებისა და დანახარის მიხედვით; შემდამ მწვენიერ, მუდამ დაუბრუნებელი, დაბადებული იმისათვის, რომ ხელშეწყობის ამ უგულეს დარგში შექმნა ახალი, უფართოესი გუნდი გაქვინების.

სრულად გასაგებია და ბუნებრივია ის ინტერესი, რომელსაც იწვევს მეთოდების თეატრის ამ დიდი იუვენიზაციის მთელი შემოქმედებითი ციკლები. როგორც მკვნიშის სპექტაკლი, როგორც შემოხმება მსახიობთა, როგორც აღიხარება მას შემოქმედებითი ციკლები — ყოველივე ამაზე მივიღებთ რესპონდენტის სახელით არტისტ დიდი აზრით თავისი მოცინების წინაშე აღდგენილი ახალი წარსულისა. აქ ნაშრომის პირველი წიგნი 1964 წელს დაიბეჭდა, ახლა ეს ამავე სათავეთი წიგნიც შედგება მიიღი ავტორის მხარე.

ეს წიგნი მართი ავტორის პირად შობილებს და მკვირვების ჩრდილ მკვირვების ამაჲს გახდა აქ გა-

ერთი და ორი შესანიშნავი შემოქმედის, რომლებიც, დღესაც წარბეჭეობით მოდერნიზმის საზოგადოებრივ ასპარეზზე, არ, თუნდაც ერთი შესანიშნავი მკვნიშის, კარგი მართვის შედეგისათვის ადგილობრივ უნდა ჩაითვალოს შესანიშნავი საბჭოთა დრამატურგი პოლიკარგე კვაბაძე, ვერც კიდ 1924 წელს, როდესაც მართანხმის სიბრძნით იღვა რუსთაველის სახელობის თეატრში, და კავშირში მათი სურათდებები მსახიობ. ის ვერც სრულად ახალაზრდა დადგენილი მწერალი გახლდა. შრომითა, მას ჩამდგინებ პიესა უკვე ქონდა დაწერილი და დაბეჭდილი, მაგრამ, გარდა ერთისა, — „შეგვიღებო“ — სპექტაკლი, კავაბაძემ მოკრიპობით მთელი მარჯონიშენის საშუალო თობისათვის, არი, მოსიხვად გაკვირვებითა თვისი, და სხვადასხვა წიგნითა — ლაბათობის ტრადიციით, რომელიც მას ვერც კიდევ საშუალო არქონდა. მარჯონიშენის მიხედვით, რომელიც არაა ირისიველი და გინიზნელოვანი ამ ახალაზრდა მართანხმის მწერლის სახეში, მიიწინა მისი უბრალო სურათი, ცოლი, მისი ნაწარმოები და ხელი ჩაქვინა მას. რეცისორმა ახალაზრდა მწერლის დაუთმო თავისი საშუალო თობა, რათა მისი საშუალება ქონიდა ბიჭნახე შემოხმება გაეგრძელებია. ადრეუბული კავაბაძე უწყვეტად შემოხმება.

მაჲს დარგში ამ დიდი შემოქმედის ახალი უბრალოება და მკვირვება კარგად იყოს მთელი მომდევნო წლების მანძილზე რაოდენ ბეჭეტიანად ნაყოფი მოჰყავს.

1930 წელს უკეთაობის თეატრის დამაჲს სადაცტროლი მოგზაობითა მოიყვანა ჩაქვინა და მოსკოვში. ავტორი ვრცლად აგვიჩვენებ ამ დღეწიწარ მოგზაობისას, რომელიც შეხვდა დაწარმა როგორც უბრალო მწვენიერად, დღესაც წარბეჭეობით მოდერნიზმის საზოგადოებრივ ასპარეზზე, არ, თუნდაც ერთი შესანიშნავი მკვნიშის, კარგი მართვის შედეგისათვის ადგილობრივ უნდა ჩაითვალოს შესანიშნავი საბჭოთა დრამატურგი პოლიკარგე კვაბაძე, ვერც კიდ 1924 წელს, როდესაც მართანხმის სიბრძნით იღვა რუსთაველის სახელობის თეატრში, და კავშირში მათი სურათდებები მსახიობ. ის ვერც სრულად ახალაზრდა დადგენილი მწერალი გახლდა. შრომითა, მას ჩამდგინებ პიესა უკვე ქონდა დაწერილი და დაბეჭდილი, მაგრამ, გარდა ერთისა, — „შეგვიღებო“ — სპექტაკლი, კავაბაძემ მოკრიპობით მთელი მარჯონიშენის საშუალო თობისათვის, არი, მოსიხვად გაკვირვებითა თვისი, და სხვადასხვა წიგნითა — ლაბათობის ტრადიციით, რომელიც მას ვერც კიდევ საშუალო არქონდა. მარჯონიშენის მიხედვით, რომელიც არაა ირისიველი და გინიზნელოვანი ამ ახალაზრდა მართანხმის მწერლის სახეში, მიიწინა მისი უბრალო სურათი, ცოლი, მისი ნაწარმოები და ხელი ჩაქვინა მას. რეცისორმა ახალაზრდა მწერლის დაუთმო თავისი საშუალო თობა, რათა მისი საშუალება ქონიდა ბიჭნახე შემოხმება გაეგრძელებია. ადრეუბული კავაბაძე უწყვეტად შემოხმება.

ესი ეპიზოდის ქართული თეატრის ისტორიისა ეს იყო შესანიშნავი დასასრული — პირველად ჩვენს თეატრის ისტორიაში ქართული დასი სრულდებოდა შემოხმების სახელით და თავისი შემოქმედებით უწყვეტად და რის და განაზოვნილ მკვირვებელს. მას მერე ეს იმედი მართანხმის სახეში სპექტაკლი მთელ მართანხმის იდეა. ავტორი, თითონი მართანხმის დასაქმებისა და მართანხმის იდეა. ავტორი, თითონი მართანხმის იდეა. ავტორი, თითონი მართანხმის იდეა.

დღემის ინტერესით იუთობება წიგნის მომდევნო თავები, რომლებშიც გვიჩვენებთ მართანხმის გადმოხედვას თბილისში, მისი უბრალოდ უწყვეტად მსახიობის შედეგი ავტორის მიხედვით ამ მწვენიერ დღეების, როცა ქართული ხალხი გინიზნებოდა თავის საყვარელ ხელეფანს.

თითონ ამ წიგნის ავტორი მარჯონიშენის მიიწინა, მისი უბრალოდ, კველდფერი, რუსული წიგნი, თავისი თვლილი ენახება, გულით გაქვინული. ამიტომაც ხიზნესი მკვირვების ის მართანხმის სიბრძნე და უწყვეტობა, რომელიც გადმოხმება მთელი ეს ნაშრომი.

წიგნის ბოლო თავებში ავტორი გვიჩვენებთ მკვირვების დიდი შემოქმედის სახელით თეატრის შემოხმებას, აქ იგი ჩვენს თეატრის ისტორიისთვის მრავალ საგულეს და საინტერესოს ეპიზოდს გადმოგვცემს.

დ. ანაბის მოგონებები ეცილი სახსრების გაუქვინა ყველა ძალით, ვინც დაინტერესებულია ჩვენში მსახიობების უწყვეტობისათვის ქართული საბჭოთა თეატრის ისტორიის შესწავლისათვის.

დ. მინიშვილი
N. 1103

ლილია ნინიშვილი

ქვეყნისათვის...

აღარ წამოვიდა ალბათ სვანობა, აღარ მაჩვენებ უშუას და შეხლდას, მე მოვიგონებ — ზამთრის დაშვნი დაშრკი ბილიზი გაქვინული შედარსი.

აღარ მაჩვენებ ანოლოტი იფენებს, კოკებს, ვარსკვლავებს რომ თვლიან ღამით, დადილდ მიწაზე გაყოფილ ჩრდილებს, მომუხრდილებს მიწასთან მდებობს.

აღარ მაჩვენებ უბრალო თვინუდებს, ნიღბის სიამბიძე რომ ხტავს თვალებს, სვანი კაცივით მშობივარე ენგურს, ხიზნობისათვის დიდებს რომ გადგენს.

აღარ მაჩვენებ უშუას და შეხლდას, აღარ მომიხან ედღეების, და მოვიგონებ ვარდასულ დღეობა, დაშრკი სიყვარულის მარცხ შევიგონებ.

შეგვიღებო

ორ, რა სველი ნიღბი ჩამოვწოლია, შვიტო, მთილად გაქვინული ისლი და ურულ ბავუნებს ექმ.

ყვილიად შედგრილ ხეებს, დახვედობითა კახა, ჩად არ მოსწუნდა წვიმის, თითირი ძაფების გახმა.

ქვეყნისათვის...

არ დაიწერა, ეთიტი ბავშვო, რიფდესი გაბეჭვა — ნუ მოხვალ ჩემთან, შენი ღიბილი რომ აღარ ვნახო, გულში ჩოგორდა ჩაიყვანა სცდა.

როგორ ვიცოცხლო, რომ აღარ ვნახო ვადანახლდო შენი თვალები, რომ არ ვეძებო ნაცნობ ქუჩაზე შენი პატარა ნატიფიღილი!

არ დაიწერა, ეთიტი რაც ვიხიბა, რა იცი, გულში რას ვუჭობო მამსი, არ დაიწერა, არ დაწერა, ჩემი სიყვარულ — პატარა ბავშვი!

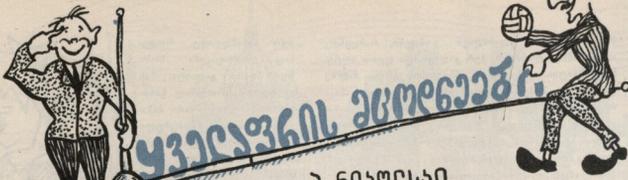

შენ და შენი

წიგნი წამოხა და ქვეყნისათვის დაეწერება ღამაჲს დღეობად, მე შენ მოვილი და თითვის ვიშრე, — ღრუბული მოდის დღეა დღეობად.

შენ ჩემს ქუჩაზე მოვიგონებ წვიმა და ვარკვი ენობ დახვედობობა; წიგნი ლოღინი დაწვდება მთიად, შენ — ვარკვითა ცხელის ბოლიდობა.

შენი ზარის ხმა დაარღვევს დღესილი, იქნება ვადანახო დახვედობობა, მეც და მიწასთან მოგვიკვავებს წყურვილი, — დღეს მოილოდ ჩვენთვის მოვიდა წვიმა.

ა. ნიკოლსი

ჭიბრზე, მოსკოვის „სპარტაკისა“ და კიევის „დინამოს“ შეხვედრას უჩვენებდნენ.

რა თქმა უნდა, ყველაში გადაცემებით აღვნიშნებდნენ თვალს და თან ყოველ მომენტს კომენტარს უყვებოდნენ. მე კი ვიპარე და ვფიქრობ: „რა საჭიროა აქ კომენტარები, როცა ყველფერი შემზავებულია დამოკიდებულა? მაგალითად, ორი სპორტსმენი ას მდტრს თუ რეგულარულად სხვადასხვა დროში ვაირბენს, მე შენიშობდა ვიქცა, ამ ორიდან რომელია გამარჯვებული. მაგრამ ფეხბურთში შეიძლება პროვოზის გაყვება?“

ამას რომ ვფიქრობდი, ვაღლიდამ თქვა: — ერთი წუთის შემდეგ ბურთს გაიტაცენ. მიწლიდა სანადირო დამეღო ნახევარ ლტრს არავ. რომ ეს არ მოხდებოდა, მაგრამ ოქაბის უფროსისა მომჩიდა. სულ ერთია, მადე მაჯივას უნდა მივხედოდი. ყოველ შემთხვევაში, საასი მაინც დაგხვებ. „ახლა კი, — ვაგიფიქრე გუნებაში, — გახლებდნენ ცეცხარს, ყველაფრის მცოდნე ვუბაღოთი“.

და წარმოადგინეთ რა მოხდა ფეხბურთილები უფრო ცხატრედ ათამაშუნენ. ზუსტად ერთი წუთის შემდეგ ბურთი ბადელი გაეცა. გაოცდულმა გადავხედე ვაღლიდას, ის კი ისე შევიდებ უწყობიდა ტელევიზორის, თითქოს ეს ასეც უნდა მომხდარიყო. ვაღლიდა ხდუმს და მეც ვდღეფარ.

„ეშმაკა დაღაგხვარსი — ვფიქრობ ჩემთვის, — ესეც შენს ხსი... ეშმაკა იცის რა ხდება!“ ვაღლიდას ისე წამოიწყო: — ახლა დანიშნავენ პენალტს. „შეიძლება, — ისეც ვაგიფიქრე, — ფეხბურთის თამაშში არის რაღაც განსაკუთრებული აზრი, რომლის ვამოცინავ აქ ამ არაფერ-დარეგულირებად სხეილალებს ზუსტად შეუძლიათ. აი, ახლა კიველდები ალბათ ნერვიულობან გატანაში გოლის ვამო ადვილი შესაძლებელია შეცდენა!“ ასეც იყო თვალს ვერც კი შევასწარი შევადგამე, რომ მსაქმა თერმომეტრტარაში საქარაო დანშნა.

ვადრე მოიამაშებეი კარებთან შევრდებოდნენ, მე გაუბედავად ვთიხე ვაღლიდას: — გატანენ? — არა, — თქვა ვაღლიდა, — ბურთი ძელს მოხვდება.

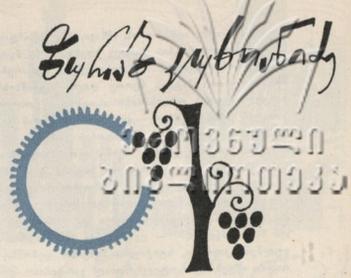
ბასი — ძელია. წარმოადგინეთ, პირი დავაღე ვაღლიდასგან. „საკრე, რაღაც ნიშნებით ვაგოცინო, რომ გოლი მომიწოდება. გოლის შემდეგ ვაღლიდა, ადვილი შესაძლებელია თერმომეტრტარაის დანიშნება. მაგრამ ძელს თუ მოხვდება ბურთი, ამას როგორაა მიხვდება?“

— უფრო მივდებ, — მივმართე ვაღლიდას, — ვაღლიდას ვუთხარს, მითხარი ერთი როგორ ხდებოდა ამას ვუთხარებს?

— ამას რა უნდა, — მიასუსხა ვაღლიდა, — „სპარტაკმა“ და „დინამომ“ ხომ გუშინ ითამაშეს, დღეს კი კონოლენტს მეორედ ვაჩვენებენ.

მე რომ მეთიხონ, ვასაწყვეტებოდა აჩიან ახეთი ვაღლიდას მცოდნეები...

თარგმან ნანა შიშოლიძემ

ვერცხლვითი, მუხამო...

იმ ვლესკაცს ეთქმის ჰევედად ლატაი, ვის სერშიაც ვაჩი ვერ ნახოთ, შენი ნეტარი, შენი ბადაც ვცისცლობო, ვენახო!

იმ მიწის ღაშის ვინაც ვერ ხედავს, ღმერთმა დაწვევდოს, ღმერთმა დაღაგხვარსი, შენი ჩიბო, როგორც მუდუ შენეთა ვცისცლობო, ბაღალი!

იმ მიწის ღაშის ვინაც ვერ ხედავს, ღმერთმა დაწვევდოს, ღმერთმა დაღაგხვარსი, შენი ჩიბო, როგორც მუდუ შენეთა ვცისცლობო, ბაღალი!

სწორედ ახლა თამა ვაღლიდას, მოვადე სიტყვად დასაქვებო, თქვენი სიტყვით და ვამტანობი ვცისცლობო, მუხამო!

თუ ვერ შევასწინებო თავადიღლინი მთი ეშხა, მადღენ რომ დადიხეთი — ჩიბედე დაურე კალხახებეი ვცეხებო, ბებეი!

ვაჭის ლირევატი

ხის კენჭარიზე ვაჭის ლირევატი მალა მაცივას ბეკლის ცეცხებით —

ჩაკ დაგახი ხის ტრას ალმაციერს, აცივდა, ჰარაზა ვაღ ვერ შესარა და ვაღლიდა, როგორ ბარბალებს მისი ნეტარიო მთარაღე ჰევედა.

ა ბ ვ ი ს ტ მ

კამერები ვაუთაგვას სიციხს, ნიშა ხარი ხამუ-ხამუ სეგნეში... და ნიშინ უხეზდებო აკრვას ისე, და ნიცივას სურნულელას ნეშო.

ვადავლენებს ჩიხეს ჩრდილი ჰიარის, აცივდა, ჰარაზა ვაღ ვერ შესარა და ავიტარი მთის კალხახებეი თირიღლითი მის დასმარებელს თქმის ზუხებს თიღლის.

მიწლი-ველი იცვლის შიხს და იცის, ვერ დავაღე ვაღლიდას თიღის და კანაღებს მესყებოდა მიერ დაეწეილი კურაბინელას ტობი.

ავტ. სსრ კ. პარკოსი ხაბ. სხა. ნესეძე, თბილისი

მწიკა კაცმა აღწროს ის ამაგი, რაც ლინდონი უნდა მოელოდა მათის შემდეგ ღებობდა. მე გინდა, აქ სწობა თითონ ინგლისელების შედარება მოაყვამლოთ: მათის მეროდ დღეს „ტობისის“ პირველ გვერდს უზარმაზარი სივრთი შევხვდებით სათაური ამწებებდა — „ლონდონი კვირიდან შე-
 „ომალი“, იმ საღამოს კი, ლინდონის უტყობი, მართლაც წარსულდგინული ზემო მი. სიდიდური სახელგანთქმული ინგლისელი პატარა ბავშვებს ჰგავდნენ. ერთივე-სტარტს და ოქროს-სტარტს იმდენი ხალხი მანქანა, ვეღარ გაყოფდნენ. ისინი და მანქანების საყვარლების გამოხლდა და გაყარებულნი ზმა. „ინგლანდი“ — უფროდნენ ხმახალხული გულშემატკვრები. სტივობური საჭეობი დრონსტარტა იწებებდა „ოტელ რიალად“ დრონსტარტს. უფროდნული შინობიდან, სადაც გამარჯვებულია სახაბაიციმლოდ ზანკები გადიახადეს და გრძელ-

პორტუგალია, კოლენი (ნახევარმკველი) და ტრესი (თავდასხმული, ჩემპიონატის აველიზზე მალაი ფეხბურთელი).

მწერნიელი არ ულანდავთ იმდენი, რამდენიც ადრე ჩანსები ლანდებს. ჭრ კიდევ იყო დიდი ადრე, ჩემპიონატის დაწყებამდე, ინგლისის პირველ ღებობილად შეკრებულა ინგლისის ტროფეულად წაყარების გამარჯვების საქმეს. ურჯავისთან საქმიანი ანგარიშის შემდეგ კი რამსის ლანდარებისგან ბოლო არ უჩნდა. ბევრი გარეთი მას ფანატისის, უცივისა და გამოთავანებულსაც კი უწოდებდა. მისი განცხადება — ინგლისი მსოფლიო ჩემპიონი გახდება, იმ დღეებში თითქმის ძალზე სასაცილოდ დიდრდა და გაყოფებულად ურჩაღობისგან სისპოლოდ იქცა. „ვისაც ურუჯავისთან ავიძის შემდეგ ინგლისი გამარჯვებაში ტყვი ეარება, მას ფეხბურთი არ ტრისი“, — ოყოფილურად განაცხადა რამსემ. და აი, ახლა იგი იდგა პილ-პარის განაპირას ჩაბნულ ულანდებს ოტელ „როალი გარდენის“ ავიჯზე, იდგა ბღდნიერი და გამარჯვებულად.

პატარა ვიწრო ქუჩაზე გადაუფიციო, ვიცილი, ასეთ კვირად ტრავალგარსკვარებში დილაშდვიერ მიხლწევდით. ქუჩაზე ახლავარდები მოჩაბოდნენ და ინგლისის უზარმაზარი დროშა მოაფრიალდნენ. დროშის ტარი არ ჰქონდა. ისინი ექვსნი იყვნენ. ოსი მათგანს დროშისათვის კუთხებში მოცილოდნი ხელი და თავს უფითი აიტაცა. ორი წუში იდგნენ. „ინგლანდი ინგლანდი“ — უფროდნენ ისინი. მიხლდნენ, უცხოებულნი ვაყავით.

— ტალიაო! — დადიანაბა ტრთა.
 — ია, ჭრჩია! — უსახუბა კიდე მასარამებ.
 — ჭრჩია! ჭრჩია! — დასქეპეს ექვსივემ და გზა სირბილი ვაგარტყდეს.
 როგორც იქნა, მთლიანად ტრავალგარსკვრის ხალხი მდგომარე, ცეკვადა, აუზებში დასაცემულიანი ხანაობდა. პოლიციელები ფრიალდნენ იყვნენ, თუცა ხალხს არაფრის არ უწოდებდნენ.
 მიდინის წუში კი იდგა აღზირად ნელსინის ცანი ბატორცული ქანდაკება, რომლის ორგვლაც ვაშაქანდნენ ოთხი უზარმაზარი ლობი თითქმის აღარ მოჩანდა. გულშემატკვრები ღლიბები ურჯულე მოქცილდნენ და ხმის ჩახტრამებ უფროდნენ „ინგლანდი! დიას, ინგლისი გამარჯვებას უფობიდა, ინგლანდი, რომელიც ამ წუშით არაფრის არ ჩამოუფარდებდა ტრავალგარის ცნობილ პირიულში მოპოვებულ გამარჯვებას.

„ამდენი ევრონობური ვართლებების შემდეგ ძლივს გაიხარა ინგლისელმა ხალხმა“, — წრდა ტრო-ტრთი ვაგითი მეროდ დღეს. მოაგრობის მძიმე ევრონობური ჩეფორმებით განაწყვეწვეულმა ატვორმა მის ხაუტბურთო სტატიაც გამოიყენა, რომ პრემიერ-მინისტრ ვილსონისათვის ებლიო

ფილსონი კი აწკარად ვერ მალავდა სისარულს. იგი უფილსონს დღეს ვაშინტონიდან ჩამოფრინდა. მხოლოდ საღამომი მთასწრი და პირდაპირ „უემპლიზე“ ვაშეზარდა.

ზანკეზე მან თავის პატარა თანამოქალაქთან მე ვინწარწარწვევდა, რომ თითქმის 2:1 დავითა ინგლისელების სსარტყვებდა. შავრამ რას იწამ, მხოლოდ ნახევარ წუში მოგვტყვობო. ჩვენს მეთვლებს ამათი კარგად ასსიყო, ამგვარმანდობა ურანსსენლ წაშეშის ვაშეთის რანგარით.

საჭეობად იყო გაჩირადლანდობა ბუენგამის სასახლად, ინგლისის დედოფლის რეზიდენცია. მთელი ინგლისი გამარჯვებას ზეიშობდა. ბოლოს და ბოლოს, ფეხბურთის საშობოლო კვირის გუნდი გახდა მსოფლიო ჩემპიონი, ხოლო მისი კაბადანი, ოჯახობის წლის ბიზ მური, რომელიც ურანსსენლ ღლივანდნენ არც კი შეეცადეთ ტროფეულ წაყარების შეზადებლობაში, ჩემპიონატის საუკეთესო ფეხბურთელი. მსვე გადაეცა რომელიღაც ფირმის თუ ვაგეთის ზედილი — პაპილთა ოქროს ოსი.

— მე ახალი ბიზ ვიციდი, — განცხადდა ინგლისელი კაბაბინა, — ახლა კი მშინიწვევ გაძლიერებულად დავცის ზედიკვება, რომ არ მომპარონ მისი ფირმისი ღლიკობა — ამ ირინიამო ცოცხა რიდი

იყო სინამდვილე. როდესაც დელოვალმა ბიზი მურის თანა ვადაცა, მისი მურისი ტრასიზარტ განცხად ოთხი უზარმაზარი მანკაკი. ოთხი მანკაკული პოლიციელები იმწებენ ბურციელები საწეურე ღლივანდნენ ისევ მოქციულ და ბრუნდნენ. „სტალიტობა“ მათი ფეხდაფეხ მიხვდნენ. ვეფილიო ტრომინისს ლოკონდნენ, ურჯულე ახტბობდნენ. ორგვლად ფიორტე-პარტიკობის უზარმაზარი ბრბო ირთოდ. აქველა ზედი-ზურთიელი ცლილობა სუ-არია ოქროს ქალღმერთი ხელიმ გადაიღო. საყენებო თასი ხელიდან ხელიმ გადაიღო. ოთხი ზარბა პოლიციელი კი ყუველითის იქ ათლანდებოდა. საყენის თასი იმყოფებოდა. ბოლოს დაეჭრეს ინგლისის ბიზინი. აქველა იქ განცხად, სადაც ბიზინს პირველმა ჯორგმა მოუწრო. მხოლოდ ოთხი პოლიციელმა ვადავდა ჩამდინებ ნახატი, ოსინი უფრო მოხლებულად ვადავდნენ ბიზი ჩარბის ორგვლად, რომელსაც ამ მომენტში იტროს ქალღმერთი ვულზე ჰქონდა მიხუტებულა. პოლიციელები სიფხილზე არც მათინ შეუწედიდნენ, არც იტროს ქალღმერთი პრემიერ-მინისტრის ვილსონს ტეგარ ხელიმ „როალი ვარდენის“ ავიჯზე...

მეტა და გზა ჰქონდა, ინგლისის პოლიციელი ტრო-ტრთი უცვრ იწენია თასის გატაცებით ვაშეწვეულ სირცხვილად და სიწარტე, მთი ურჯებს, ახლა მამ თასი ოთხი წლის მანქანულ მათ ცეკვებოდა.

„ჩვენმა ბავშვმა გამარჯვებს იმტრომ, რომ ოსინი ყველაზე სწრაფად და ძლიერად იყვენენ“, — განცხადდა ვაშა მურისი მეროდ დღეს. საწეურად, ასე რიდი ფეხობდა და ფეხობის ბევრი ფერინგა და ფეხბურთის სეცივალობა. ჩვენმა გეი-ოსხებულმა კარგად იცინა ის საპროტეცტ გამონკვლები, ვანცხადებდნენ და სიწარტე, რაც არჩენტინენობა და ბევრი კვირის წაყრების ხელმძღვანელებმა ვაყავით.

— ჩემპიონატი ძალზე კარგად იყო ორგანიზებული, უფრო მეტიც, იგი მეტსიმეტრე კარგად იყო ორგანიზებული — ირინიულად განცხადდა ტრომა იტალიელმა ურანსსენლმა. ამ „მეტსიმეტრე კარგ ორგანიზებაში“ იგი ბევრ რამეს ვადასსიზობდა, რაც ინგლისელმა ვაშაქცილდნენ იყო გათვალისწინებული.

ქქონარო თუ არა ურანსსენლს და სეცივალკიტებს ამ პირტეტებს და ირინის უფლებამ დახ. ქქონარო და აი, რატომ:

ინგლისის ტროფეულად წაყარებას აქველა თანამოქალაქი „უემპლიზე“ ჩაატარა. მათი შეხებებების კაღენდას აქველად ვეფიანობური სახე ჰქონდა, რაც უცვრ იდგ ურარტობისა ნიშნავდა.

თავიანვედ იმწებობდა, რომ ინგლისელებს ძალზე უწინდელი საწეურე ანგრიკული ფეხბურთელი მისა, ამათი შემთხვევითი არ იყო, რომ მარბილისის ყველა თამაში ინგლისელი მსაჭეი სიწარტე, რომელით სთამბო ჩოროვლად დაეყოფირდა ბღდის დარტყვის.

ინგლისელებმა, მართლაც, ორვე მათი საწეური ანგრიკული მსაჭეი (ურუჯავისთან და არჩენტინისთან) ძალზე სუტად თამაშეს.

ყველაფერი ამის დავგარვინება იყო არჩენტინელი კაბაბინის რატობის ვაშეწვევა მიღდნად ინგლისელებთან მათის დროს. რიცა შეხებების შემდეგ მათს ჰქონდა არჩენტინელი ფეხბურთელი ვაგებების მურე, მან იწენა, უფროსი. როგორც ვაგებების მურე, მან იწენა, უფროსი. როგორც იმვე წუშით აღმინდა, მას ტრომა სიტყვა უკარგებდა დისანურად (მსაქ გერმანიელი იყო). დახენულმა მსაქმა თავი იმაროდა, რატობის სახის ვაშეწვევებულმა ვაშეწვევად, რომ მავინდობა.

* ვაგარტყვობა იმ ევრონული დროშაზე. № 9.

დაზღვრათ: — გამოცემები კარგა მომდგირი და დარჩენილ დროს ისტორიანი შეცვადენებისათვის გამოიყენეთ.

თანაგულდებნა მხარი დაუჭირებს საუკუნოთა თავდასხმების თხზვანს და მეორე ტომში ანგარიში 27-მ განჯრებს.

ამის შემდეგ შეჩვენდება განაცხადი, რომ ამ შემთხვევაში, თუ მატიხის დროს ანგარიში მიადგენს 10-მ-ს, იგი უკუდგოვს მისებლს ნების აღან სატტს კარში დადგეს და იმეცადინოს, რათა სწავალი არ ჩამორჩეს და ირინები არ გამოკვეცს.

ბანადელი ბიზნისი ოინებაი

ქალაქ ტორონტოს (კანადა) პოლიციამ დაამატირა ჩვიდმეტი წლის სამი მოსწავლე, რომლებმაც ააგეს ორმეტრიანი ორსახლსურიაინი რაკეტა. გასულ წელს მათ არაფლადურად გაუშვეს 100-მდე რაკეტა. მეორე რაკეტა სტარტზევე ფოქვებდა და სერიოზულად აზანებადა ახსლავრდა გამოგონებულს. რაკეტის ერთ-ერთმა ასემა აფეთქებამ ერთ ბიჭუნას ხელი მოაწვდით; მეორე აფეთქებამ დაანარჩა სახლი, საწურბები და 70 ათასი დოლარის ზარალი გამოიწვია; მოსაზრებს, რომლებიც ტორონტოში დააჯიგეს, ეწვევებთ მ ოფთი თიგ-სულდების აღკვეთა და მისი დოლარი ფულადი ქარბა.

ბახლი „ჩვეულებას“

სან-ფრანცისკოში (აშშ) მან წნიათ ბ. ფ. ცოლების ერთმა თანაშემრომებმა მოხუცი ამ სასოვადების საფლის დასწრებობა; მან თავისი თავითი წხა როგორ მოდოდენენ მოწვეული მამაკები, მოსაყვადით თავითი ცოლები; შუნდვ, 82 კაცმა, უკუდგვარა შრობების გარეშე, ერთმანეთში გაყვალს თავითანი ცოლები.

საზოგადოების წევრები ირწმუნებიან, რომ ეს ახალი „ჩვეულება“ მეტად ხელსაყრედა: კაცებს აღარ სჭირდებოთ ბარებში სარული და დროს დახარჯვა, რათა ახლა ურთიერთობა დაამყარონ მანამდე უცხო და უცნის ქოლებში.

„ცოლების გაცლა-გამოცვლის საზოგადოების“ პოლიცამ მოხლოდ მას შემდეგ მიავიცი ურადება, როცა ერთ დღეს, რომელიც ცოლებმანარბ პარტის საშუალებით მოუწოდა სხვებს — ჩაეწრეთ ამ საზოგადოებაში.

ამ აღმოჩენას არავითარი ძიება და სასამართლო პროცესი არ მოსულა. საოლეო სასამართლოს თავმჯდომარემ ოფიციალურად გამოაცხადა, რომ ასეთ შემთხვევაში ადამიანებს სრული უფლება აქვთ თავითანი შეხედულებებისაგან მოიქცეს და ცოლებს ნებაყოფლობით გაყვალს დანაშაული არ არის.

შუმბარა სამგზავრო ჩემოდანური

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ცოტა როგაა შემთხვევა, როცა მგზავრებს, რომლებიც სახვრო ტრანსპორტით მგზავრობენ, თან მიიქვთ... უშუმბარო. თავიდან ჩამოშორდონ საშობო კონსერტები, მოახლოდონ სანატრილი მეცხედრობის დრო, ანგარიში გაუსწრონ მეტლ პარტიზონის შეხვეწელ საქმეში — და ვინ მოვლას კიდევ რამდენი მიზნის არსებობის იმსახავს, რომ მგზავრებმა თვითმფრინავში მოხმები აიტანონ.

უკუდგეთ ამის გამო სახვრო ტრანსპორტის მუშაები იძულებულნი არიან გულდასმით შეამჩვიონ მგზავრების ბარგი, რათა თვითმფრინავს მოსალოდნელი ხიფათი თავიდან აუცილონ.

უფრო ზუსტი შემოწმების მიზნით

ერთ-ერთს დიმიან დამადა ბენკილურტ დანგვარ. (რომელიც კომ. მტისს აღმოჩენაშია გამარტა აგრის ფლობის თანაშემრომებს, ეს დანგვარი იწვევს ბარტი ჩაძლელი უშუმბარების დეტონაციას. ბარგი, რომელიც კონვეიერის შეჯვს თვითმფრინავში, გაყვლის სადეტონაციო სკანსა და, იმ შემთხვევაში, თუ შეჯ უშუმბარა დაძლელი, დაუფრებლეთ ფოქვებდა.

მისანარა ნთვე-დერფლები

ინგლისში, ქალაქ ბატონი არსებობს მისანარტია ნებაყოფლობით ორგანიზაცია. წელს ამ ორგანიზაციის წევრებმა უკვე მიქცვეს ქორილი ობიექტს. ახლად დამატირებულენმა გადწუვრებს, რომ მეტად ერთად იყენებენ არა მარტო თავისუფლად დროს, არამედ სასახურბოც, ამ მიზნით ამ ექვსი წევრიდან შეადგინეს ერთი სახანარა მანქანის ციკლეი. გაზოები აღნიშნავს, ამ მანქანის ციკლეი ცოლებით უკეთ მოუშობს და ეფექტურად აქმობს ხანგრძლივ სხეები.

ალან სპუტი ბაკვიტილებს აზრადებს

ახალგაზრდულ სადებურო გუნდის „ალაში რეინერის“ ყველაზე საუკეთესო თავმჯდომელო აღან სატტს ბიჭითი მოწვევდა. ერთხელ, როცა მისმა გუნდმა მატებს პარტიის სახვარი მოიგო ანგარიში 14-ით, ალანმა სიმოგა შეჩვენებლს, ნება მიეცა მისთვის, რომ მეორე ტომში მერაბლ

გარეკანის პირველ გვერდზე — გაბელები ნანტომი, ფოტო თ. ფურცხვანიძისა, მეოთხე გვერდზე — ტუბიული. კულტურის სსსახლე. ფოტო თ. არჩვაძისა.

რედაქტორი გ. ნატროშვილი. საირედაქციო კოლეგია: ი. გიგინეიშვილი, ს. დურმიშიძე, მ. სააკაშვილი, ვ. ტახადაშვილი, ი. ციციშვილი, ჩ. ჩხეიძე, უ. ჯაფარიძე.

სამ. კვ ცინტარალური კომიტიტის მამოცამებლობა | მხატვარი-რედაქტორი და ნოვა. ტერედაქტორი და სხვათაშვილი. კორექტორი ნ. ქუთათაძე. რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ.—რედაქტორის 9-54-66, 3/ფ, მდენიანს—9-82-89, განყოფილების—3-28-42, 9-01-39.

რედაქციის შრომებში მასხადები ავტორებს არ უზრუნველბთ. უბანი 30 კაბა, ხელმოწერილი დახასიქედ 6/ჯ-66 ფ. გამომხ. № 140, ქალ. ზონა 70/108/1, 1,5 კმ. ფურც. ნაბეჭდო ფურც. 4,11. საავტორო ღირებოა რაოდ. 4,79. პარიზით ფორმაზა რაოდენობა 4,8. ფინანსურ ფორმაზა რაოდენობა 4,8. ტირაჟი 30.000. შეჯ. № 319, უფ 02382

ყურადღება!

ქართული წიგნების კავშირები

„ურნალ იღროსი“ რედაქცია მომადლი 1967 წლისათვის
მკითხველებს ბევრ საინტერესოსა და ახალს მოგიტყობა

ურნალი მოგიხიბრობთ, თუ რა ხდება ჩვენს რესპუბლიკაში — ჩვენს ფაბრიკებსა და ქარსნებში, კოლმურერნობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, ინსტიტუტებსა და ლაბორატორიებში, როგორ იბრძვიან ჩვენი ადამიანები სახალხო დოვლათის შექმნისათვის, ახალი ყოფისა და მორალის დამკვიდრებისათვის.

ურნალი გამოაქვეყნებს წერილებს ჩვენი ყოფა-ცხოვრების საკვირბოროტო საკითხებზე.

ურნალში დაიბეჭდება ქართველი, მოძმე და უცხოელი მწერლების საუკეთესო ნაწარმოებები, სათავგადასავლო მოთხრობები, ხელოვნების ოსტატთა ახალი ნამუშევრები, ნარკვევები ქართველი ხალხის რევოლუციურ წარსულზე.

ურნალის ყოველ ნომერში სითანადო აღილი დაეთმობა უცხოეთის საინტერესო ამბებს, ფართოდ იქნება წარმოდგენილი სპორტისა და იუმორის განყოფილებები.

გამოიწერეთ

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სამხატვრო-ილუსტრირებული

ქურნალი

„ღროზა“

ურნალი გამოდის თვეში ერთხელ და ღირს 30 კაპიკი.

ხელმოწერა:

1 წლით 8 მან. 00 კაპ.

6 თვით 1 მან. 50 კაპ.

ИНДЕКС 76056

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

